

FAVO

Federale Adviesraad voor Ouderen

JAARVERSLAG

2021

Jaarverslag 2021

Federale Adviesraad voor Ouderen

Daniel Van Daele – Voorzitter
Maddie Geerts – Ondervoorzitter

2020 - 2021

FAVO – CCFA (2020 – 2021)

Annus Horribilis (context)

Ouderen wordt vaak aangewreven dat ze inactief en daarom nutteloos zijn in een in wezen commerciële samenleving. Al snel worden ze als een last beschouwd. Het coronavirus heeft niet geholpen om komaf te maken met deze stereotypen. Wel integendeel.

De coronacrisis heeft hen in de schijnwerpers gezet, terwijl zij "onzichtbaar" waren. Tijdens de pandemie werd er veel in hun plaats gesproken. De eerste reflex was overbescherming in een context van verdoken leeftijdsdenken: goed bedoeld, maar paternalistisch en infantiliserend. Paradoxaal genoeg heeft de bescherming van ouderen deze vorm van leeftijdsdiscriminatie in de verf gezet, omdat hun in onverhulde bewoordingen wordt voorgeworpen dat zij voorrang krijgen boven jongeren. Maar wie wordt uiteindelijk beschermd door de opsluiting van senioren in hun woning, of erger nog, in hun kamer in een verzorgingstehuis? Hun mening werd niet gevraagd. Alles draaide om één zaak: de gezondheidsdiensten mochten niet overbelast geraken. Gezondheidszorg won aan belang, ten koste van menselijk contact (sociale afstandelijkheid).

Ook vóór de pandemie was de perceptie van de vergrijzing al niet positief. Ouderdom staat vaak gelijk aan vriendelijkheid en wijsheid, maar ook met ziekte, leed, afhankelijkheid en verminderde capaciteit! Het bewijs is dat bejaarden zelden in advertenties voorkomen, of alleen karikaturaal worden voorgesteld. Sinds de jaren zeventig wordt ouderdom steeds meer gereduceerd tot een kwestie van gezondheid en gerelateerd aan een proces van medicalisering.

In de ogen van sommige leden van de samenleving hebben ouderen de ongelukkige eigenschap dat zij niet langer economisch actief zijn. Zij worden daardoor een last voor de gemeenschap. En hoe ouder een samenleving wordt, hoe sterker de afwijzing van ouderen wordt. Aangezien de maatschappij volledig gericht is op marktproductie, tel je niet meer mee als je er geen deel meer van uitmaakt.

Het gevoel nutteloos te zijn leeft zeer sterk onder de ouderen. Weliswaar zijn zij sociaal actief, via vrijwilligerswerk of met hun kleinkinderen, maar hun betrokkenheid is niet gemakkelijk in geld uit te drukken.

In dezelfde geest wijzen de controles bij de IGO-begunstigden erop dat ouderen van het systeem zouden profiteren. Bij deze controles, die sinds 2019 worden uitgevoerd, zijn echter in minder dan 1% van de gevallen misstanden aan het licht gekomen.

Toch is het de moeite waard om naar ouderen te luisteren. De meesten van hen voelen zich niet oud, zelfs niet als ze gezondheidsproblemen hebben. Ze leven van dag tot dag en genieten van het dagelijkse leven. Het beeld dat wij van hen hebben, strookt vaak niet met de realiteit: de geluksindex - 7,4 op 10 - een studie van de Koning Boudewijnstichting - is bijvoorbeeld aanzienlijk hoger bij 65-plussers dan bij 18- tot 25-jarigen.

Als we ouder worden, passen we ons 'instinctief' daaraan aan.

Bij ouderen wordt het sociale netwerk kleiner, maar de kwaliteit van de relaties neemt wel toe.

Een meer genuanceerde kijk op ouderdom is nodig, zelfs in het geval van afhankelijkheid.

Gezond ouder worden is accepteren dat je ouder wordt - simpelweg doorgaan met leven.

Wat moet ik doen?

In de strijd tegen het "ageïsme" bestaan er oplossingen: vanaf de kleuterschool moet er bewustmaking zijn, naar het voorbeeld van seksisme of racisme; en het beleid moet de kwaliteiten van ouderen beklemtonen, met name door de nadruk te leggen op hun rol in het vrijwilligerswerk; banden binnen het gezin tussen jongeren en ouderen moeten gecultiveerd worden; in wijken en woningen moet er een mix zijn van bevolkingsgroepen ... Aanbeveling 49 van de Wereldvergadering over de vergrijzing (1982) bepaalde reeds dat "de regeringen programma's moeten uitvoeren om de bevolking in het algemeen voor te lichten over het verouderingsproces en over ouderen. Deze bewustwording moet beginnen in de kindertijd, in onderwijsinstellingen, hetgeen zou bijdragen tot het corrigeren van de stereotiepe attitudes die we in dit verband maar al te vaak waarnemen.

Hoe meer contact er is tussen de generaties, hoe beter.

Meer zichtbaarheid, deelnemen aan het gemeenschapsleven en een normaal leven leiden.

Carpe diem (activiteiten)

14 maart 2020 was een datum die voor ons allen in het geheugen gegrift zal blijven. De regering bepaalt preventief de verschillende maatregelen om de pandemie een halt toe te roepen (mondmaskers, lockdown, vaccinaties, ...)

Onze Raad kon derhalve niet rechtstreeks vergaderen en moest andere werkmethoden vaststellen. Ik wil ons administratief team bedanken voor het vinden van alternatieve oplossingen (Zoom, vertalers, beschikbaarheid, enz.)

In 2020 hielden wij twee fysieke plenaire vergadering (13 februari 2020) twee fysieke bureaus (23 januari 2020, 24 september 2020) en een digitaal bureau (15 december 2020).

In 2021 hielden wij twee digitale plenaire zittingen (26 april 2021, 28 juni 2021) en vijf digitale bureaus (20 januari 2021, 25 februari 2021, 4 juni 2021, 11 oktober 2021, 3 december 2021).

De commissies hadden ook de mogelijkheid om hetzij fysiek te werken, indien mogelijk, hetzij digitaal.

Wij danken de leden van ons Raad voor de geleverde inspanning om zich aanpassen aan onze nieuwe manier van werken.

De installatie van een nieuwe regering in oktober 2020 heeft ook een belangrijke fase in onze werking ingeluid; we hebben een betere samenwerking gezien met de vertegenwoordigers van de verschillende ministeriële kabinetten en een bijzondere aandacht van onze ministers voor de uitgebrachte adviezen. Vermeldenswaard zijn ook de "blijken van belangstelling" die sommige parlementsleden hebben getoond voor onze werkzaamheden.

Dit kan ons in onze rol van adviesraad als "actoren op het terrein" alleen maar aanmoedigen om de mening van onze verschillende organisaties aan onze politieke instanties door te geven.

Tenslotte hebben wij, dankzij deze samenwerking, het delicate onderwerp van het absentisme in onze Raad aangepakt. Een voorstel voor een versterkte werking is in bespreking en zal waarschijnlijk het voorwerp uitmaken van een voorstel tot wijziging van het KB in 2022.

Cogito ergo sum: uitdagingen en vooruitzichten

In afwachting van het nieuwe KB dat ons in staat stelt ons te reorganiseren, zijn onze mandaten met een jaar verlengd (tot juli 2022) om onze missies te kunnen voortzetten.

De problemen die we moeten aanpakken, zijn voor senioren inderdaad belangrijker dan ooit:

- Pensioenhervorming (project Lalieux)
- Bestrijding van bestaansonzekerheid en streven naar gelijke kansen (bankprojecten, rijbewijs met punten, verzekering, strijd tegen isolement, strijd tegen mishandeling, ...)
- Nieuwe beheersovereenkomst voor NMBS en Infrabel (tarifiering, toegankelijkheid, mobiliteit, enz.)
- Psychiatrische gezondheidszorg voor onze ouderen, gezondheidsmaatregelen in de RVT's, nieuwe ziekenhuiswet, ...
- Rol van onze senioren in onze samenleving ('silver economy', vrijwilligerswerk, consumptie, ...)

En dan zijn er zeker nog zaken die ik vergeet

We zullen nooit te oud zijn om onszelf opnieuw uit te vinden.

Inhoudsopgave

VOORWOORD EN BALANS.....	2
1. Overzicht van de vergaderingen van het Bureau	7
2. Overzicht vergaderingen Raad	10
3. Overzicht vergaderingen van de Commissie Pensioenen	12
4. Overzicht van de vergaderingen van de Commissie Toegankelijkheid van de gezondheidszorg	14
5. Overzicht vergaderingen van de Commissie Gelijkheid van Kansen en de Commissie Sociale Integratie en Bestrijding van Kansarmoede	15
6. Overzicht vergaderingen van de Commissie Mobiliteit	17
BIJLAGE 1: Adviezen van de Raad	18
BIJLAGE 2: Samenstelling van de organen van de Federale Adviesraad voor Ouderen	47
BIJLAGE 3: aanvullende nota's bij het huishoudelijk reglement	53
NOTA 1: Behandelen van ontwerpadviezen	54
NOTA 2: Minderheidsnota's bij adviezen aan de Regering: regels.....	55
NOTA 3: Federale Adviesraad voor Ouderen, benoemingen en ontslagen	58

1. Overzicht van de vergaderingen van het Bureau

Het Bureau van de FAVO – CCFA heeft tot doel de werkzaamheden van de plenaire vergadering te organiseren en de in de commissies besproken ontwerpadviezen voor te stellen. Wegens de pandemie werden de vergaderingen per videoconferentie gehouden. Voor de leden van de plenaire vergadering is een schriftelijke adviesprocedure ingesteld.

Op die manier hebben wij de volgende onderwerpen kunnen bespreken:

25 januari 2021

- Onthaal en installatie van de leden van de nieuwe ministeriële kabinetten
- Strategisch plan van de Minister van Volksgezondheid (5/11/2020) en van de Minister van Sociale Zaken (2/11/2020)
- Algemene beleidsnota van de Minister van Pensioenen
- Organisatie van de commissies =
- Commissie Pensioenen (IGO, verhoging van de minimumpensioenen, ...)
- Commissie Gelijkheid van Kansen en Bestrijding van de Kansarmoede: IGO – “controlemaatregel”
- Commissie Mobiliteit: “rail pass senioren”, toegankelijkheid van de treinen, ticketprijzen, ...
- Organisatie van een colloquium over “Silver Economie”
- Wetswijziging FAVO – CCFA
- Oprichting van een Instituut (Centrum) voor de rechten van de mens
- Internationale aspecten van de mensenrechten (nota van de Vlaamse Ouderenraad)

25 februari 2021

Commissie Mobiliteit: ontslag van de voorzitter Guy Sampo ingevolge persoonlijke problemen; gebruik van seniorentickets op weekdays (na 9 uur), interpellatie van mevrouw Dutordoir betreffende de loketten.

Commissie Gezondheidszorg: verschillende problemen op de agenda:

- Mantelzorgers die ondersteuning verdienen;
- Onze zeer middelmatige resultaten op het vlak van preventie;
- Primaire mentale gezondheidszorg (met inbegrip tijdens de Covid-pandemie);
- De gezondheidskloof – honorariumsupplementen;
- Het probleem inzake wijkgezondheidscentra;
- De strijd tegen ouderenmishandeling (die zowel behandeld kan worden in het kader van de gezondheidszorg als bij de Commissie Gelijkheid van Kansen);
- Commissie Pensioenen: heel wat uitwisselingen met het kabinet betreffende de hervorming en de gevolgen ervan. Antwoorden van de minister en opmerkingen.

- Hervorming van de wet: om snel te antwoorden vóór het einde van de mandaten zal een ontwerp van KB worden voorgesteld.

4 juni 2021

Commissie Mobiliteit:

- Nieuwe beheersovereenkomst NMBS en INFRABEL
- Het probleem van toegang tot treinen en stations;
- Het sluiten van stations en loketten;
- Het invoeren van elektronische loketten;
- De rol van begeleider, aangezien het niet langer mogelijk is een ticket aan een normaal tarief in de trein te bekomen, wat zowel een probleem vormt voor personen met een handicap als voor senioren;
- De begeleiding van personen met een handicap en senioren om toegang te hebben tot de perrons.
- Herlaadpunten voor Mobib-kaarten

Commissie Gezondheidszorg:

- Aanpassing van de wet inzake “mantelzorgers”
- Mentale gezondheidszorg voor senioren

Commissie Pensioenen

- Hervorming van de pensioenen
- IGO-hervorming

Verlenging van de mandaten: een ontwerp van KB zal worden opgesteld

11 oktober 2021

Commissie Gelijkheid van Kansen en Bestrijding van de Kansarmoede: bankdiensten (toegankelijkheid, prijs basisdienst, digitale kloof, ...).

Commissie Pensioenen: uiteenzetting van de hervorming door een kabinetslid; voorbereiding van een ontwerp van advies.

Commissie Mobiliteit: een ontwerp van advies werd opgesteld betreffende de NMBS-infrastructuur.

Commissie Gezondheidszorg: voorbereiding van een advies over de mentale gezondheid van senioren.

Wijziging van de wet FAVO – CCFA

Het gaat met name om het volgende:

- Vervanging van leden in geval van ontslag, overlijden, functiewijziging;
- Interne werking van de adviesraad: ter beschikkingstelling van een budget zowel voor vertaling als voor de deskundigen die door de FAVO worden uitgenodigd;
- Participatie van regionale adviesraden.

Een tekst wordt thans in de kabinetten van de bevoegde ministers bestudeerd. Het zou wenselijk zijn dat dit punt nog kon worden opgenomen in de programmawet of de pensioenwet, omdat het huidige mandaat in juni 2022 afloopt. Dit dossier mag zeker niet uit het oog worden verloren. Het kabinet zal de FAVO snel hierover informeren.

3 november 2021

Commissie Pensioenen

- De leden hebben het advies ontvangen. De eerste doelstelling was om de vroegere voorstellen van de FAVO te doen naleven en het gaat eenvoudig om de herinnering betreffende:
 - Einde loopbaan
 - De integratie van gelijkgestelde perioden
 - Zware beroepen
 - Het platform IGO/GRAPA werd ondertekend en de opvolging wordt verzekerd door verschillende organisaties binnen onze raad

Commissie Mobiliteit: toegankelijkheid van personen met een handicap – algemene beleidsnota van de minister.

Commissie Gelijkheid van Kansen en Bestrijding van de Kansarmoede: een advies werd aangenomen over de banksystemen en de geografische spreiding van de ticketautomaten.

Vorbereiding van een advies over leeftijdsdiscriminaties.

Commissie Gezondheidszorg

- Advies over de ziekte Alzheimer
- Uitstellen van operaties op basis van leeftijd?

Vorbereiding van het budget 2022 van de FAVO (verzoek van de administratie)

2. Overzicht vergaderingen Raad

Wegens de pandemie is de raad per videoconferentie samengekomen en heeft een procedure voor schriftelijke goedkeuring van de adviezen op punt gesteld.

13 februari 2021

De vergadering was hoofdzakelijk toegespitst op de voorbereiding van de verschillende werkzaamheden in de commissies (gezondheidszorg, mobiliteit, bestrijding van de kansarmoede, pensioenen).

28 april 2021

Formele toewijzing van de adviezen over de algemene beleidsnota's

Advies 2021/1: Gezondheidszorg

Advies 2021/02: Bestrijding van de armoede

Problematiek inzake de IGO-controles

Werkzaamheden in de commissies (mobiliteit, pensioenen, gezondheidszorg)

Verzoek van de Kamer betreffende de omgekeerde hypotheek en ons advies, goedgekeurd per schriftelijke procedure door de meerderheid van de leden van de Commissie Bestrijding van de Kansarmoede.

Einde mandaat en toekomst van de raad

Psychotherapie

Mandaat aan het comité 2de pensioenpijler

Informatiecampagne over seniorpatiënten

28 juni 2021

Voorstelling van het ontwerp van advies betreffende de evaluatie van de wet van 17 mei 2019 tot erkenning van de mantelzorgers.

Rondetafel van de commissies (pensioenen, gezondheidszorg, mobiliteit, bestrijding van de kansarmoede).

Een belangrijk dossier betreffende "Go For Equality" werd gelanceerd bij het kabinet van Staatssecretaris, mevrouw Schlitz.

Hernieuwing van de mandaten bij de raad.

3. Overzicht vergaderingen van de Commissie Pensioenen

Deze commissie heeft ernstig geleden onder covid-19: meerdere leden haakten af voor de digitale contacten en zeker voor fysieke deelname zodra dat mogelijk was.

Ook de ernstige ziekte van de vice-voorzitter leidde tot minder initiatief.

Nochtans was er meer dan genoeg reden om adviezen uit te werken.

Er was o.a. veel ongenoegen over de plannen voor een strengere controle op de Inkomensgarantie voor ouderen. Dit punt werd vooral opgevolgd in de commissie gelijke kansen en in een overlegplatform van ouderenverenigingen en armenorganisaties. Verder was uit het regeerakkoord bekend dat er een duurzame hervorming van de pensioenen zou voorbereid worden.

En tenslotte was er het klassiek getouwtrek over de welvaartenveloppe.

De commissie verdiepte zich op 22 december 2020 in de beleidsnota van mevr. de minister Lalieux.

Meerdere pistes werden op applaus onthaald, maar niet alle voorstellen waren voldoende verfijnd. De commissieleden betreurden dat er geen sprake is van harmonisatie van de stelsels. Dat de loopbanen langer worden is aanvaardbaar als de arbeidsomstandigheden humaner zijn, als er rekening gehouden wordt met gelijkgestelde onderbrekingen. I.v.m. de financiering werd opgemerkt dat vooral gekeken wordt naar financiering van de sociale zekerheid via bijdragen o.m. veralgemening van 3 % voor de 2e pijler. Nochtans worden verbeteringen in het ambtenarenstelsel wel gefinancierd uit algemene middelen. De commissie vond trouwens dat die 3% beter besteed zou worden aan de verhoging van de lonen van de lagere inkomens en zo aan hun 1e pijler. De kabinetsmedewerkers namen nota van de eerste reacties.

Verder werd aangekondigd dat mevr. Lalieux input wenst over de impact van covid-19 op ouderen, in het bijzonder op eenzaamheid. Tegelijk wenst ze ideeën om jongeren te overtuigen van de solidariteitsvisie in de 1e pijler. Aan dit laatste kon de commissie geen gevolg geven, wegens te weinig deelname aan de overlegmomenten. Het welzijn, of onwelzijn, van ouderen werd intussen breed opgepakt door de gemeenschappen, de media en uiteraard de ouderenorganisaties en -koepels in de deelstaten.

Het duurde tot 10 mei 2021 vooraleer de commissie verder werkte aan een advies over de pensioenhervorming. Intussen waren er voldoende documenten over de hervorming, en bovendien waren er al enkele beslissingen genomen.

In zijn ontwerpтекст reikte de voorzitter commentaren aan op de 6 lijnen van het ministeriële voorstel, vooral de link tussen arbeidsmarkt en pensioen (lengte en berekening van de vereiste

loopbaan) en de financiering. In sommige aspecten is onze invalshoek delicaat: de sociale partners hebben hun eigen rol in deze kwesties en is hun mening beslissender. Wel moet de stem van ouderen doorslaggevend worden als het gaat om de verdeling van de welvaartsenveloppe. Gepensioneerden verarmen omdat hun pensioen niet de welvaarts groei volgen. Ook de inkomensgarantie voor ouderen is een belangrijk instrument voor opwaardering van de laagste pensioenen. Verder actualiseerden de leden hun commentaren van de vorige vergadering.

Een nieuwe versie van een advies werd beloofd, maar werd niet meer aan de plenaire Raad voorgelegd in 2021.

4. Overzicht van de vergaderingen van de Commissie Toegankelijkheid van de gezondheidszorg

De Commissie Toegankelijkheid tot de Gezondheidszorg vergaderde in 2021 driemaal.

- Eind 2020 werden de beleidsverklaringen van de nieuwe ministers verspreid. Dit heeft gemaakt dat in de commissievergadering van 17-11-2020 reeds een eerste bespreking werd gehouden van het **ontwerpadvies op de Beleidsverklaringen van Minister van Volksgezondheid (van 5 nov 2020)**. Dit ontwerp (advies) werd pas in Bureau FAVO besproken op **20 januari 2021** om dan in de plenaire vergadering van 2 februari 2021 goedgekeurd te worden. Er was eveneens een goedkeuring voor een beperkt advies i.v.m. Sociale zaken over thema: mantelzorg, corona, vrijwilligerswerk, dat werd goedgekeurd.
- Op **4 mei 2021** hebben we kennis kunnen nemen van het antwoord van minister Vandenbroucke op ons advies op de beleidsverklaringen.
- In de commissievergadering van **juni 2021** kwam een vraag om **advies van de FOD Sociale Zekerheid** in verband met de “**Evaluatie van de wet van mantelzorgers**” aan bod. Er werd een ontwerpadvies besproken en klaargemaakt voor agendering in de bureauvergadering. Dit advies werd goedgekeurd in de raadsvergadering (ZOOM) van **25 juni 2021**.
- In de commissievergadering van **16 november 2021** was er een bespreking gepland rond een parlementaire vraag (ingediend door mevr. Catherine Fonck) om een “**Plan ziekte van Alzheimer, dementie en aanverwante ziekten**”. Deze tekst kwam bij verschillende organisaties terecht voor advies. Toevallig kwam die ook bij ons terecht. In de commissievergadering werd dieper ingegaan op het voorstel. Ook hier was de bespreking een ZOOM- vergadering . Het advies werd na bespreking in bureau van **3 december 2021** voor schriftelijke goedkeuring (mail) voorgelegd aan alle leden van de FAVO
- Op de nieuwe beleidsnota van **4 november 2021** werd nog geen advies voorbereid.

Besluit:

Het jaar 2021 is een jaar dat zal blijven als heel moeilijk. De Commissievergaderingen verliepen niet zoals het zou moeten. Digitaal vergaderen, advies inhoud geven en (tijdig) goedgekeurd krijgen was niet eenvoudig. We rekenen op beter in 2022.

Noot:

Positief maar niet specifiek voor de commissievergadering.

De aanwezigheid en inbreng van de kabinetsmedewerkers appreciëren we enorm.

5. Overzicht vergaderingen van de Commissie Gelijkheid van Kansen en de Commissie Sociale Integratie en Bestrijding van Kansarmoede

Tijdens de jaren 2020 - 2021 heeft de Commissie haar vergaderingen per videoconferentie en per schriftelijke goedkeuring van de verschillende adviezen gehouden.

13 januari 2020

De Commissie heeft belangstelling gehad voor de prijs van de geneesmiddelen en hun onbeschikbaarheid.

De strijd tegen leeftijdsdiscriminaties werd ook benaderd met de vertegenwoordiger van het kabinet.

Debriefing Hoorzitting Evaluatiecommissie FOD JUSTITIE

De aandacht werd gevestigd op de volgende thema's:

- Leeftijdsdiscriminatie van ouderen, met name wat betreft het al dan niet toegang hebben tot een autoverzekering.
- Toegang tot diensten van de bankensector. Het was de bedoeling Febelfin te ontmoeten.

Ingevolge opmerkingen werd overeengekomen een memorandum over de digitalisering van de bankensector op te stellen.

Een hoorzitting over ouderen in het kader van de rechten van de mens zal plaatshebben in de Kamer op 28 januari 2020.

Referentiebudgetten (Bérénice Storm) – probleem met minimumpensioenen.

Opzoeking over armoede – Centrum voor Sociaal Beleid van Antwerpen.

Klimaat en armoede van ouderen is een actueel probleem. In deze context heeft de ondervoorzitter professor emeritus Hubert Hubau gecontacteerd.

CO2-belasting: klimaatmaatregelen worden steeds belangrijker en de Commissie moet hierop anticiperen en dit, zo nodig, in raden integreren. De kwestie "Grootouders en klimaat" werd ook besproken bij ENEO. De doelstelling blijft nu om de maatregelen op te lijsten die reeds bestaan op het vlak van klimaat, meer in het bijzonder wat betreft ouderen.

Planbureau: Macrocijfers over de inkomsten van hoogbejaarden, Pensionering van babyboomers.

IGO-controles

Resultaat van de eerste controles (7% van de 16000 gecontroleerden werden uitgesloten van de IGO). Veel zal nog afhangen van wat de volgende minister zal doen op het vlak van de IGO.

29 oktober 2021

De vergaderingen hebben plaats via Zoom wegens de pandemie.

Behoud van een zeker aantal ticketautomaten die voor iedereen toegankelijk moeten zijn.

De FAVO zou graag het aanbod van beschikbare ticketautomaten behouden. Hij vraagt het volgende:

- De ticketautomaten voor iedereen toegankelijk maken;
- Toezien op de toegankelijkheid ervan voor personen met een handicap;
- De veiligheid blijven garanderen;
- Niet enkel de toegankelijkheid per wagen waarborgen;
- Voor ten minste 95% van de bevolking de gebruikelijke basisdienstverlening toegankelijk maken, namelijk afhalen/storten van geld binnen een straal van 2,5 km. Voor 95% van de bevolking is een straal van 2,5 km ontoereikend.
- Iedere gemeente verplichten over een bepaald aantal ticketautomaten te beschikken, overeenkomstig de bevolkingsdichtheid, hetzij het equivalent van een automaat voor 1.500 bewoners.

Een lid heeft opgemerkt dat iedere burger steeds toegang moet hebben tot zijn geld, los van het bevolkingspercentage.

Invoeren van een mechanisme, opdat alle banken die zichtrekeningen aanbieden collectief bijdragen tot de installatie- en onderhoudskosten van parken voor ticketautomaten:

- Behoud van een aantal bankkantoren
- Behoud van voldoende terminals
- Uitbreiding van het aanbod e-bankingopleidingen

6. Overzicht vergaderingen van de Commissie Mobiliteit

Wat vooraf ging:

De commissie werd in haar werkzaamheden gehinderd door de corona-pandemie.

Fysisch vergaderen was onmogelijk. Het bleef bij schriftelijke raadplegingen op initiatief van individuele leden.

Op 20 juli 2021 liep het mandaat van de leden af.

De verlenging van het mandaat, met een jaar, werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 3 augustus 2021.

De voorzitter van de Commissie Mobiliteit, de heer Sanpo, gaf bij brief van 20 januari 2021 ontslag.

Deze 3 zaken belemmerden de werking van de Commissie.

Op **2 maart 2021** werd bij brief aan de NMBS gereageerd op het bericht van de sluiting van de loketten in meerdere stations. Voor de vele senioren die “digitaal” niet meekunnen vroegen wij de invoering van de railpas bij uitbreiding en de verkoop van een vervoerbewijs zonder toeslag door de treinbegeleiding aan senioren.

Op **4 maart 2021** werd een raadpleging onder de commissieleden georganiseerd over de beleidsverklaring van minister Gilkinet over mobiliteit.

De commissie formuleerde volgende bedenkingen:

- De Commissie is hoopvol over de belofte om systematisch over de mobiliteit in dialoog te gaan met de overlegorganen.
- Het spoor is de ruggengraat van ons vervoersysteem. Hierover werden reeds 6 adviezen uitgebracht, terug te vinden in de respectieve jaarverslagen. Het betreft 2015/1, 2016/3, 2018/8, 2019/2-, 2019/3 en 2019/7.
- We zien uit naar een eerste gesprek met de beleidscel van de minister

Op **17 november 2021** werd een advies uitgebracht over de infrastructuur en het dienstbetoon aan de reizigers van de NMBS.

Andermaal werd gepleit voor :

- De uitrusting in en rond stations(liften, gratis parking, gebruiksvriendelijke ticketautomaten)
- De invoering van een goedkope seniorenpas
- Meer treinen na 22uur in het weekend
- Geldigheid van het seniorenbiljet vanaf 9 uur

BIJLAGE 1: Adviezen van de Raad

- Advies 2021/01 - Advies betreffende de Beleidsverklaring van de Minister van Volksgezondheid
(5 november 2020)
- Advies 2021/02 - Advies betreffende de Algemene Beleidsnota en Beleidsverklaring van de staatssecretaris voor Gelijke Kansen van 6 november 2020
- Advies 2021/03 - Advies met betrekking Algemene Beleidsverklaring van de Minister belast met Armoedebestrijding van 3 november 2020
- Advies 2021/04 - Advies in verband met de evaluatie van de wet van 17 mei 2019 tot erkenning van de mantelzorgers
- Advies 2021/05 - Advies betreffende “De pensioenhervorming”
- Advies 2021/06 - Advies betreffende de infrastructuur en de dienstverlening van de NMBS
- Advies 2021/07 - Advies betreffende de toegankelijkheid van de banken
- Advies 2021/08 – Advies betreffende “Plan ziekte van Alzheimer, dementie en aanverwante ziekten”

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN
Advies 2021/01

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

**ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE
BELEIDSVERKLARING VAN DE MINISTER VAN VOLKGEZONDHEID 5 NOVEMBER 2020**

SITUERING VAN HET ADVIES

De Federale Adviesraad voor Ouderen heeft de bevoegdheid gekregen om zich bij middel van adviezen uit te spreken over de verscheidenheid van materies die de ouderen aanbelangen.

Eén van deze bevoegdheidsdomeinen slaat op de toegankelijkheid van de gezondheidszorg.

De wet van 8 maart 2007 tot instelling van de Federale Adviesraad voor Ouderen bepaalt in zijn artikel 3 § 2 “ de Adviesraad bespreekt jaarlijks de beleidsverklaring van de regering met betrekking tot de materies die verband houden met de ouderen”.

Na voorbereiding ervan in de Commissie Toegankelijkheid tot de Gezondheidszorg (op 17-11-2020) werd dit op de vergadering van het Bureau uitvoerig besproken op 15 december II.

In die context wil de Raad een aantal bedenkingen en suggesties formuleren, die rechtstreeks of onrechtstreeks de ouderen aanbelangen.

ADVIES

- De FAVO heeft in augustus 2019 haar advies geformuleerd t.a.v. de nieuwe federale minister van volksgezondheid. Een aantal bezorgdheden hebben we teruggevonden in de beleidsverklaring.
- Dat de beleidsnota in eerste plaats en grotendeels gewijd is aan corona en de beheersing ervan ook voor de toekomst is uiteraard OK.

We zijn immers nog lang niet verlost van covid-19.

De pandemie is ernstig en de gevolgen voor de gezondheid zijn dramatisch; ernstig ziek, overlijden De psychische gezondheid en het algemeen welzijn kregen een ferme deuk.

- Het is positief dat er fors zal geïnvesteerd worden in de gezondheidszorg en in het zorgpersoneel. De FAVO heeft in meerdere van haar adviezen gewezen op het tekort aan diverse zorgverleners (met juiste profielen), de nood aan een betere territoriale spreiding en op het nijpend tekort aan geriateren en in sommige regio's ook aan huisartsen.
- De FAVO beaamt dat er structurele maatregelen nodig zijn door vooral lessen te trekken uit de corona crisis. Dat er zal geïnvesteerd worden in meer personeel in de zorg en het aantrekkelijk maken van zorgberoepen is meer dan nodig.
- De FAVO pleitte er in het verleden al voor om meer te investeren in de geestelijke gezondheidszorg en de toegankelijkheid ervan alsook in de ambulante zorg voor alle leeftijdsgroepen.

Op federaal niveau wordt (in de GGZ) nog steeds een leeftijdsgrens gebruikt van 65 jaar, waardoor ook op regionaal niveau de diensten GGZ beperkt zijn voor 65-plussers. Het doorbreken van de leeftijdsgrens bij het psychologisch consult is uiteraard positief. Dit wordt ook opengesteld voor rusthuisbewoners. Maar rusthuisbewoners kunnen niet altijd naar een consultatie gaan. Vandaar voorziet de wetgever dat de consultatie ook kan plaatsvinden in de WZC zelf. Hiervoor moeten evenwel nog uitvoeringsbesluiten aangemaakt worden. Vraag hier is wie de extrakosten zal dragen om dit in de WZC te realiseren? Indien de WZC dit zelf moeten bekostigen, zullen ze dit wellicht minder gaan gebruiken. De FAVO vraagt wanneer de uitvoeringsbesluiten voor de toepassing in de WZC er zullen zijn.

De leeftijdsgrens van 65+ in kader van coronamaatregelen was absoluut een verkeerde keuze. De FAVO rekent er wel op dat de 65-ers bij de vaccinatie voor covid-19 bij de prioritaire groep behoren.

- De FAVO hoopt dat de jaarlijkse groeinorm nu werkelijk de 2,5 % haalt.
- Bij de nieuwe zorginitiatieven vragen wij ook de aandacht voor initiatieven voor een meer toegankelijke gezondheidszorg bv. meer wijkgezondheidscentra. Iedereen moet even goed geholpen worden. Dit is vooral belangrijk om uitstelgedrag te vermijden.

De FAVO blijft pleiten voor het automatisch toekennen van rechten / voordelen en voor een verplicht derdebetalersysteem.

- De FAVO steunt de ambitie om de zorg aan te passen aan nieuwe behoeften, zeker in de chronische zorg met speciale aandacht voor de steeds groeiende groep ouderen. Een brede visie op gezondheid gaat naast lichamelijke aspecten van gezondheid ook over welbevinden,

veerkracht, participatie en zingeving. De FAVO pleit ook voor een federaal plan dementie, afgestemd met de plannen van de gemeenschappen.

- De minister belooft de hervorming in overleg met betrokken actoren uit te rollen met de duidelijke wil om vooruit te gaan. De FAVO rekent erop betrokken te worden zeker wanneer het gaat om zorg voor ouderen.
- De FAVO vindt het positief en nodig om, geleerd uit de crisis, werk te maken van goede professionele communicatie die rekening houdt met kwetsbaarheden van mensen. Gerichte doelgroepcommunicatie is nodig.
- Dat er gewerkt zal worden (in overleg met de deelstaten) aan overeenkomsten tussen ziekenhuizen en WZC's, meer bepaald tussen de dienst Geriatrie en de WZC's die nu al de natuurlijke partners zijn en al veel voor mekaar betekenen is een goeie zaak. Die samenwerking is niet enkel in coronatijd nodig maar zeker ook, voor de toekomst belangrijk.
- De FAVO steunt de opdracht om onze volksgezondheid veerkrachtig te maken en een brede visie op gezondheid te hebben. Preventie is nog een zwakke plek in onze gezondheidszorg. De preventiecampagnes rond welbevinden, veerkracht, gezondheidsvaardigheden enz. moeten vooral begrijpbaar zijn voor de brede bevolking.
- Wat de belangrijke hervormingen betreft, waarover de minister spreekt: Overleg rond de farmaceutische sector is belangrijk maar niet nieuw. De FAVO hoopt op resultaat.
- Hervorming van de financiering van ziekenhuizen . De FAVO pleit er voor ereloonsupplementen af te schaffen (zie advies2019/08). Prestatie- geneeskunde maakt het sommige mensen moeilijk. Ereloonsupplementen maken de zorg duur zowel in het ziekenhuis als in de ambulante zorg. Voor bepaalde specialismen zijn er bijna geen geconventioneerde artsen in bepaalde streken.
- De FAVO ziet de noodzaak van ziekenhuislandschap op basis van de netwerken in maar drukt toch haar bezorgdheid uit. De afstand naar complexe en gespecialiseerde zorg is / kan financieel en praktisch gezien moeilijk zijn voor kwetsbare mensen o.a. ouderen. De FAVO rekent erop dat er eveneens rekening gehouden wordt met de consequentie voor de zorgvrager en zijn familie en dat het (niet-dringend) (zieken)vervoer ook kritisch bekeken zal worden. Het is ook belangrijk dat hier goede informatie beschikbaar is voor betrokkenen.
- De FAVO is akkoord met de uitbouw van de GGZ zoals voorgesteld. Dit was ook onze vraag in advies 2019/08. De FAVO vraagt ook bijzondere aandacht voor ouderen in psychisch kwetsbare situaties. De zorg moet laagdrempelig zijn met aandacht voor ambulante zorg. Uitgangspunt is integrale zorg bieden, welzijn en gezondheid moeten verbonden zijn.
- Dat de regering onze gezondheidszorg kritisch wil bekijken om correct te financieren is een goede zaak. Toch wil de FAVO aandacht vragen voor volgende elementen. (cfr. advies 2010/08)

- De fundamentele waarden van universaliteit, toegankelijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit
- Een gezondheidszorg toegankelijk voor iedereen, dus geen privatisering of commercialisering van de zorg.
- Kwaliteitsvolle zorg voor iedereen in plaats van duale geneeskunde
- De FAVO wil ook de aandacht vragen van de nieuwe minister voor ons advies in verband met “Keuze voor ouderenvriendelijk ziekenhuis” (advies 2019/04)
- Dat goede samenwerking van de federale gezondheidsadministratie het verschil kan maken om hetzelfde doel te bereiken, is duidelijk. De Commissie Toegankelijkheid van de gezondheidszorg van de FAVO rekent dan ook op een goede / ondersteunende samenwerking met de diensten.

<p>ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE BELEIDSVERKLARING VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN 2 NOVEMBER 2020</p>
--

- Sociale zekerheid (p. 7-8)

Wat betreft het stimuleren van het gebruik van rechten zal de regering, binnen de grenzen van het reglementair kader, komaf maken met het “niet opnemen van rechten” en zal ze zich blijven inspannen om sociale rechten te automatiseren. De FAVO steunt dit principe ten volle en hoopt dat dit veralgemeend kan toegepast worden.

- Wat betreft het mantelzorgbeleid (p 9)

Een vernieuwd degelijk beleidsplan is nodig.

Mantelzorgers spelen een cruciale rol bij de zorg voor sterk afhankelijke zieke, personen met handicap en ouderen.

De covid-19 crisis toonde het belang aan maar tevens ook de moeilijkheden voor de mantelzorger. De FAVO kijkt uit naar wat de erkenning als mantelzorger in de toekomst, nog meer aan rechten kan betekenen.

De corona-crisis was zeer pijnlijk voor de mantelzorgers door bv. bezoekverbod in WZC of het wegvallen van respijtzorg als ondersteuning.

- Wat betreft vrijwilligerswerk (p 10)

De FAVO beklemtoont eveneens het belang van het vrijwilligerswerk. De solidariteit en de onbaatzuchtige rol van het maatschappelijk middenveld waren en zijn van groot belang in de crisis maar ook erna. Eens te meer is bewezen dat ouderen ook actieve vrijwilligers kunnen zijn die waardering verdienen en niet “out” zijn. De meeste vrijwilligers in het verenigingsleven zijn te vinden bij de 65+ers, ja ook bij 80ers. 21% van de 60-ers, 16% van

de 70-ers en 10% van de 80-ers zetten zich als vrijwilliger in voor de maatschappij. Hiermee bewijzen we dat een andere beeldvorming van ouderen belangrijk is.

Ouderen 65+ers houden een samenleving levendig. Zij zijn kwetsbaar maar kunnen niet gemist worden.

Daarom is het belangrijk dat ze ondersteund worden om hun opdracht verder te doen. De FAVO rekent er dan ook op dat zij bij de vaccinatie voor covid-19 bij de prioritaire groep behoren.

Tot slot een bedenking.

De FAVO vindt het bijzonder belangrijk dat de federale regering en de gemeenschappen afstemmen over de verloning van zorgpersoneel (ziekenhuis – woonzorgcentra – thuiszorg). Gelijke verloning (beloning) is nodig om geen verloop (wegloop) te krijgen van personele omkadering in woonzorgcentra.

Goedgekeurd tijdens de bureau vergadering van 20 januari 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN
Advies 2021/02

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer adviezen uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

**ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE DE ALGEMENE
BELEIDSNOTA EN BELEIDSVERKLARING VAN DE STAATSSECRETARIS VOOR GELIJKE KANSEN
VAN 6 NOVEMBER 2020**

ADVIES

De Federale Adviesraad voor Ouderen (FAVO) heeft kennis genomen van de algemene beleidsnota's van de regering en brengt in overeenstemming met zijn opdrachten het volgende advies uit.

De beleidsnota's over gelijke kansen zijn heel sterk gericht op gendergelijkheid en racismebestrijding. De leeftijdsdiscriminatie komt slechts beperkt aan bod. Toch is ze echt en belangrijk.

We verwijzen hiervoor naar ons advies van januari 2019¹. Aanleiding van dit advies was toen de beperkte beleidsaandacht voor het toenemend aantal meldingen van discriminatie op basis van leeftijd bij UNIA. De FAVO is dan ook verheugd te vernemen dat de staatssecretaris het voornemen heeft om UNIA budgettair te versterken. We hopen dat UNIA in de komende jaren haar investeringen in het bestrijden van leeftijdsdiscriminatie maximaal kan waarmaken. Unia moet de nodige middelen krijgen om op het terrein van leeftijdsdiscriminatie -naast het behandelen van individuele klachten- ook haar taak om te registreren, te informeren en te sensibiliseren beter te kunnen uitvoeren.

De staatssecretaris heeft terecht opgemerkt dat de Vlaamse regering haar engagementen ten aanzien van UNIA in 2023 zal stopzetten. We steunen dan ook ten volle haar beleidsvoornemen om *'...alles in het werk te stellen om een optimale samenwerking te verzekeren tussen UNIA en het Vlaams Centrum voor Gelijke Kansen te bewerkstelligen'*.

¹ <https://adviesraadouderen.belgium.be/docs/advies-favo-2019-6-actief-beleid-leeftijdsdiscriminatie.pdf>

Daarnaast stellen we vast dat de nota te weinig ingaat op de situatie van ouderen in andere sectoren en terreinen van het maatschappelijk leven. We denken aan het ontbreken van aandacht voor:

- de discriminatie van oudere werknemers;
- de discriminatie van de ouderen als consument zoals verzekeringen en toegang tot financiële diensten;
- de beperkte toegang tot de geestelijke gezondheidszorg...

FAVO blijft dan ook aandringen bij de regering om elke nieuwe beleidsmaatregel te onderwerpen aan een toets om te voorkomen dat de overheid discrimineert op basis van leeftijd. De zogenaamde 'ouderenmainstreaming' dient dan ook ingevoerd te worden, naar het voorbeeld van de 'gendermainstreaming'.

De pandemie COVID-19 heeft bovendien de precare situatie van ouderen nog versterkt. Zeker op het vlak van de gezondheids- en welzijnszorg (in het bijzonder de rusthuissector) dient onderzocht te worden of de algemene mensenrechten niet geschonden werden.

De FAVO is verheugd te vernemen dat de Staatssecretaris alles in het werk zal stellen om het Nationaal Mensenrechteninstituut effectief van start te laten gaan. We moeten ervoor zorgen dat de kwestie van de rechten van de ouderen daar wordt behandeld, evenals in de Taskforce Kwetsbare groepen Covid, waar we met nadruk hetzelfde vragen, gelet op het feit dat ouderen in het beheer van de pandemie vergeten werden.

Ten slotte zijn wij van mening dat er twee internationale werkassen zijn die een bijdrage kunnen leveren aan deze strijd tegen de ongelijkheden ten opzichte van ouderen:

- De implementatie van de Europese pijler van de sociale rechten in het voorjaar van 2021. De FAVO wil hierbij betrokken worden en zal in het kader van deze uitvoering voorstellen doen.
- De internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen was het onderwerp van een unanieme resolutie in de Kamer (doc. 55-0305 / 007) van 12 maart 2020. Deze resolutie met betrekking tot *Een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen*, doet een oproep om vanuit de federale regering te ijveren voor en actief mee te werken aan de inhoudelijke uitwerking van een VN-conventie ter zake. De Raad verzoekt de Staatssecretaris en ruimer de regering om deze doelstelling van een VN-verdrag voor ouderen te activeren. Op de zogenaamde '*Open-Ended Working Group on Ageing*' in de VN zal deze problematiek op de agenda staan van 29 maart tot 1 april 2021.

Goedgekeurd tijdens de vergadering van 26 april 2021.

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN
Advies 2021/03

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer adviezen uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

**ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE DE ALGEMENE
BELEIDSVERKLARING VAN DE MINISTER BELAST MET ARMOEDEBESTRIJDING VAN
3 NOVEMBER 2020**

ADVIES

De Federale Adviesraad voor Ouderen heeft kennis genomen van de algemene beleidsnota's van de regering en brengt in overeenstemming met zijn opdrachten het volgende advies uit.

De mogelijkheid om de armoede te verminderen kan niet worden beoordeeld zonder te verwijzen naar het optrekken van de minimumpensioenen (opgenomen in de nota over de pensioenen):

Hij neemt dan ook positief akte van de bereidheid en de aanzetten om verbeteringen uit te voeren op het vlak van de pensioenen, zoals:

- Minimumpensioen op 1/1/2024: plus 10,75%, welvaartsenveloppe en indexatie niet inbegrepen. Globaal zal het gaan om een verhoging van meer dan 22% voor alle sociale minimumuitkeringen.
- IGO: uiterlijk op 1/1/2024: plus 10,75% (en verandering van controle in het vooruitzicht)
- Indexering en aanpassing van de sociale bijstand

De Raad verheugt zich over de bevestigingen in de nota inzake armoedebestrijding wat betreft een structureel inclusief en preventief armoedebestrijdingsbeleid met als doel personen in staat te stellen de armoedecirkel te doorbreken. Hij hoopt dat deze acties samen met de andere functionele ministers transversaal zullen worden uitgevoerd.

De vermelding van het referentiebudget op OCMW-niveau is een primeur voor de federale regering en wij juichen dit in aanmerking nemen van een van onze vroegere eisen toe. Er lijkt echter geen rekening te zijn gehouden met andere aanbevelingen geformuleerd in eerdere

verklaringen, waaronder die in het advies van 2018². De meeste van deze aanbevelingen blijven helaas actueel.

Hoewel het de bedoeling is dat de aanpak multifactorieel is, met inbegrip van de monetaire (€ 1.085 netto per maand voor een alleenstaande), culturele en materiële aspecten, herinnert ze ons ook aan de mate waarin de armoede-indicatoren onvolledig en abstract zijn. Zeker negen vragen proberen ernstige materiële deprivatie wetenschappelijk te identificeren³: "in staat zijn om huur of courante rekeningen te betalen, de woning degelijk te verwarmen, onverwachte uitgaven te doen, om de twee dagen vlees, vis of een proteïnerijk alternatief te eten, (per jaar) een week vakantie buitenshuis te nemen, een eigen wagen, wasmachine, TV of telefoon aan te schaffen." Hun verklaring houdt ons niettemin bezig, bijvoorbeeld het bezit van een wagen, terwijl het momenteel beter zou zijn om de mogelijkheden van mobiliteit te evalueren (kosten van abonnementen voor het openbaar vervoer, fietsen, enz.), of het feit dat voor onvoorziene uitgaven niet specifiek wordt gewezen op de gezondheidskosten en de daaruit voortvloeiende deprivatie van zorg....

Toch is het psychologische aspect en de blik van de anderen niet kwantificeerbaar. Deze aspecten komen niet aan bod in het gelijkheidsbeleid. Armoede leidt evenwel ook tot vele vormen van discriminatie.

In de verklaring wordt gekeken naar kinderarmoede, problemen van alleenstaande ouders, werknemers met een laag inkomen, ... maar op geen enkel moment wordt de situatie van arme ouderen aangestipt, behalve in de pensioennota wanneer het over de middelen van gepensioneerden gaat. De Staatssecretaris en dit beleid is evenwel ondergebracht bij de minister van Pensioenen. We kunnen alleen maar verbaasd zijn over deze vergetelheid.

Hoewel in de tekst algemeen gesteld wordt dat nagenoeg 19,5% (zie tabel in bijlage) van de Belgen een risico op armoede loopt, wordt het specifieke probleem dat uit enquêtes van de sociale beweging voor ouderen naar voren komt, niet in de tekst opgenomen. Er wordt evenwel opgemerkt dat meer dan een derde van de gepensioneerden zich in een moeilijke situatie rond de armoedegrens bevindt⁴.

In de nota staat wel dat "... wie niet kan werken of wie geen werk vindt ook niet in armoede mag leven." Maar verderop staat dat de belangrijkste oplossing in het creëren van werkgelegenheid ligt. "... Het stimuleren van arbeid blijft primordiaal." Dit kan geen betrekking hebben op de ouderen, voor wie sommigen een activering in de richting van een onzekere of aanvullende baan zouden kunnen overwegen als oplossing voor de lage pensioenen!

² <https://adviesraadouderen.belgium.be/docs/advies-favo-2018-12-beleidsnota-sociale-integratie.pdf>

³ [Materiële en sociale deprivatie | Statbel \(fgov.be\)](https://www.statbel.fgov.be/nl/indicatoren/indicatoren-voor-armoede)

⁴ <https://www.eneo.be/etudes-2017/etudes-analyses/etudes/etudes-2017/pensions-et-qualite-de-vie-enquete-2017.html>

De bereidheid om de welvaartsenveloppe aan 100% te verdelen is een goed voornemen, maar het legt alleen vast wat de wet oplegt, zonder meer. Andere regeringen pasten het natuurlijk niet toe, maar armoedebestrijding betekent dat we een stap verder moeten gaan. De verdeling van de toekomstige welvaartsenvelopen hangt natuurlijk ook af van het sociaal overleg en zal rekening moeten houden met de kloof die nog moet worden gedicht om de sociale minima tot de Europese armoedegrens op te trekken. Maar deze oriëntatie zal moeten worden ondersteund door voldoende budgetten, anders zal de doelstelling pas over 20 jaar of later worden bereikt! De recente verhoging van de middelen van de IGO en de laagste pensioenen zijn een stap in de goede richting. Toch blijft het te dicht bij de armoedegrens om een waardig leven te garanderen. We wachten dus op de oriëntatie van de verdeling van de enveloppe en we hopen dat de verhoging hiervan de behoeften volgt die met name het gevolg zijn van de stijgende werkloosheid als gevolg van Covid.

We zijn ook verheugd over het zoeken naar de automatische rechtentoekenning en de aanpassing van sociale voordelen en tarieven, waarvan de details zullen worden vastgelegd in een nationaal plan dat momenteel wordt opgesteld. Wij zijn van mening dat deze actie ook zal worden gecoördineerd met de verschillende bevoegdheidsniveaus, zodat de in de nota beschreven doelstelling "only once" werkelijkheid wordt. De FAVO hoopt hierover gehoord en geraadpleegd te worden, zodat er evenveel rekening wordt gehouden met ouderen als met anderen.

Het probleem van het aanzienlijke gebruik van elektronische formulieren moet worden getemperd door het feit dat een aantal personen, waaronder ouderen, de digitale kloof als een zoveelste uitsluiting ervaart. In dit opzicht is het voornemen om "samen met de minister bevoegd voor Digitale Agenda verder te werken aan het dichten van de digitale kloof" interessant. En zijn idee om een netwerk van digitale openbare schrijvers op te zetten sluit aan bij de eisen die al door ouderenverenigingen zijn geformuleerd. De Raad is verheugd over deze bereidheid en verzoekt deze ook met de minister van Economie en de staatssecretaris voor Consumentenbescherming in overweging te nemen om ook de bankkloof aan te pakken. De minister van Ambtenarenzaken moet, gezien haar gedeelte digitalisering van de diensten, ook hierbij worden betrokken.

Het zoeken naar een budgettaire oplossing voor de "prijs van de liefde" die in de nota over personen met een handicap wordt genoemd, is een goede zaak als deze een concrete vorm aanneemt. Er wordt al een hele tijd om gevraagd. Ook zou moeten worden nagegaan of dit negatieve effect van samenwonen inderdaad afwezig is in alle steunmaatregelen voor ouderen zoals IGO, THAB en op het gebied van gezondheid of sociale bijstand.

Vanuit dezelfde optiek vestigt de Raad de aandacht op de negatieve effecten van bepaalde belastingverhogingen, maar ook op andere voordelen zoals de sociale telefoon, het sociaal tarief voor elektriciteit en gas, stookoliecheques, huursteunmaatregelen.... Het is daarom belangrijk dat alle regeringen een transversaal sociaal beleid voeren om deze verschillende maatregelen niet te ondermijnen door een gebrek aan indexering van de drempels of plafonds waarop ze gebaseerd zijn. De recente aankondiging van de minister van Pensioenen om het aantal personen dat van deze sociale voorwaarden geniet op het vlak van energie en armoede te verdubbelen, streeft naar het verdubbelen van de - waardoor deze op meer dan een miljoen personen komt – door rekening te houden met de RVV's en een indexering van dit bedrag is toe te juichen. Drempel-effecten mogen niet leiden tot een beperking van het toepassingsgebied.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 26 april 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

Bijlage

Risico op armoede en sociale uitsluiting 2019 (cijfers op 1/3/2021)

	2019
België	19,5%
Mannen	18,9%
Vrouwen	20,0%
Werkend	6,2%
Zelfstandige	9,6%
Werknemer	5,6%
Werkloos	70,1%
Gepensioneerd	15,5%
Andere inactief	42,7%
Eigenaar	11,0%
Huurder	42,0%
Alleenstaanden	28,6%
2 volwassenen, beide < 65 jaar	13,8%
2 volwassenen, min. 1 65 jaar of ouder	17,2%
Alleenstaande ouders	44,4%
2 volwassenen, 1 of meer kind(eren)	15,7%
Andere situatie	14,1%
Totaal huishoudens zonder kinderen	19,0%
Totaal huishoudens met kinderen	19,8%
0 - 15 jaar	22,2%
0 - 17 jaar	22,3%
16 - 24 jaar	22,9%
18 - 24 jaar	22,7%
25 - 49 jaar	17,5%
50 - 64 jaar	21,0%
65 jaar of ouder	16,5%
65 - 74 jaar	13,9%
75 jaar of ouder	19,6%
1ste inkomenskwaartil	80,5%
2de inkomenskwaartil	10,0%
3de inkomenskwaartil	4,1%
4de inkomenskwaartil	2,0%
5de inkomenskwaartil	0,7%

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN
Advies 2021/04

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

**ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN IN VERBAND MET DE EVALUATIE
VAN DE WET VAN 17 MEI 2019 TOT ERKENNING VAN DE MANTELZORGERS**

ADVIES

Vooreerst verwijzen we naar ons advies van 2015/11, erkenning van de mantelzorger, en het advies 2018/03 betreffende voorstel wetsaanpassing mantelzorgers en uitvoering KB besluiten Wet van 17.05.2019.

In antwoord op de vraag van de FOD Sociale Zekerheid aan de FAVO om ook mee te werken aan de **evaluatie van de wet van 17 mei 2019** en hiertoe een advies te formuleren in kader van die evaluatie, graag het volgende.

In de commissie toegankelijkheid van zorg van 9.06.2021 werd deze vraag voorgelegd en werd een ontwerpadvies geformuleerd dat op 28.06.2021 voorgelegd en goedgekeurd werd in de Raadsvergadering.

Ons advies:

1. De FAVO vindt het positief dat er een evaluatie van de toepassing van de wet gebeurt en dat wij als adviesraad hierbij betrokken zijn.
2. Uit contacten met mantelzorgverenigingen / mantelzorgers kunnen we in de eerste plaats toch stellen dat de Coronapandemie voor heel wat problemen heeft gezorgd. Denk maar aan de verplaatsingen van mantelzorgers om hun opdracht te vervullen. Er was veel onwetendheid.
Moest er al dan niet een erkenningsattest zijn? Het waren situaties die voor “kopzorgen” zorgden voor diverse mantelzorgers. Ook in de vaccinatiestrategie was er geen / onvoldoende aandacht voor de zo belangrijke groep mantelzorgers.

En nu de wet op zich en de voorliggende vragen.

Het is goed dat er een wet is, waar de mantelzorger erkenning en ondersteuning krijgt van de overheid.

De mantelzorger moet minimaal het bewijs leveren dat hij/zij bijgestaan wordt door een professionele hulpverlener. Dit kan de huisarts zijn. Die hulpverlener wordt verondersteld ook wegwijzer te zijn in de procedure.

Als raad hebben wij weinig zicht op het aantal mantelzorgers die aanvraag deed maar als we goed geïnformeerd zijn, zouden er in België ongeveer 800.000 mantelzorgers zijn en maar een kleine 10.000 mantelzorgers zouden een aanvraag gedaan hebben voor het statuut (algemene erkenning en / of sociaal voordeel) en dit niettegenstaande de communicatie rond het statuut.

De FAVO had in het advies van 2018/03 reeds geformuleerd dat de weg naar “erkenning van de mantelzorger” geen bijkomende druk mag zijn voor de mantelzorgers. Is dit misschien toch een reden om de stap van aanvraag niet te zetten?

In elk geval is het zo dat er heel wat verlostelsels zijn waar mantelzorgers een beroep kunnen op doen (medische redenen, palliatief verlof, tijdskrediet en ook mantelzorgverlof). Het is moeilijk om hieruit de correcte keuze te maken in functie van directe en indirecte kosten en baten. En de verschillende verlostelsels zijn weinig flexibel en houden niet altijd rekening met de specifieke noden van de mantelzorgers. Mantelzorg kan immers een langdurige opdracht worden, waarbij het eindpunt niet vooraf vastligt. Voor de beroepsactieve bevolking moet dit een bijzonder aandachtspunt worden in de wetgeving.

We blijven immers vaststellen dat vooral vrouwen hun carrière opofferen door mantelzorger te worden. Vandaar is het bijzonder belangrijk om degelijke pensioenrechten te koppelen aan de mantelzorgerkenning en garanties in te bouwen opdat de mantelzorger zonder problemen terug aan het werk kan.

De FAVO vindt het belangrijk dat er gesproken wordt met de minister van pensioenen om de mogelijkheden te bekijken om de voordelen van mantelzorgers te erkennen bij het berekenen van het pensioen van betrokkenen.

Zoals ook aangekaart wordt door de mantelzorgverenigingen, is een betere afstemming nodig tussen bestaande premies, thematische verloven van Vlaams en Federaal. Het is dan ook belangrijk dat er een overzicht is van alle steunmaatregelen voor mantelzorgers: erkenning en financiële steunmaatregelen.

Er zijn veel mantelzorgers die zelf tot “kwetsbare groep mensen” behoren en ook financiële steun best kunnen gebruiken maar mogelijk de weg niet vinden. Vandaar het belang dat de procedures eenvoudig moeten zijn en dat er wegwijzers zijn voor het traject en dit voor alle niveaus.

En dan het mantelzorgstatuut zelf. Er zijn verschillende meningen en ook de beleving is heel divers bij de mantelzorgers. De ene voelt het aan als een verplichting, anderen vinden er een meerwaarde in. In elk geval komt mantelzorg meestal onverwacht en moet er snel gehandeld en beslist worden. Hier is het belangrijk dat de persoon met zorgnood (waar mogelijk) mee betrokken wordt in de concrete besluitvorming (wie doet wat) en dit liefst ook in aanwezigheid van een professionele hulpverlener. Deze laatste kan dan wijzen op de mogelijkheden die de wetgeving hier biedt en welke verschillende verlofregelingen er ingeroepen kunnen worden.

De FAVO wil wijzen op het feit dat er 2 types van erkenningen zijn. Dit maakt het extra moeilijk om een aanvraag in te dienen, niettegenstaande heel wat mantelzorgers financiële steun best zouden kunnen gebruiken.

Er dient beter nagegaan te worden hoe beide types van erkenning beter op elkaar kunnen inspelen. We stellen voor dat van overheidswege de algemene erkenning gepromoot wordt in het begin van de mantelzorgsituatie waar de echte persoonlijke inzet nog eerder beperkt is (extra telefoneren, even binnenspringen, attent blijven voor signalen...). Deze eerste erkenning moet er voor zorgen dat de mogelijke 2de erkenning (met sociale voordelen) snel, vlug en efficiënt kan verlopen. Bij de eerste erkenningsaanvraag moeten de mantelzorgers goed op de hoogte gesteld worden van de divers wettelijke mogelijkheden. Op het ogenblik dat de situatie erger wordt, kan dan direct ingespeeld worden met de mogelijkheden van de 2de erkenning. Uiteraard moet de 2de erkenning altijd mogelijk blijven, zonder de voorafgaande eerste erkenning.

De FAVO pleit voor een goede omkadering van mantelzorgers voor psychisch kwetsbare personen. De BelRai kan hier een positieve wending brengen door een betere inschaling te geven voor psychische kwetsbaarheid.

We wensen hier ook nog de aandacht te vestigen op een onrechtvaardigheid in de personenbelasting. Bij de personenbelasting wordt een gedeelte van je inkomen niet belast, de zogenaamde belastingvrije som, bij inwoning. Voor 65-plus wordt dit bedrag vanaf 2022 verhoogd van €3.270 naar €4.940, op voorwaarde dat de oudere een attest heeft van zelfredzaamheid (FOD) van ten minste 9 punten. Echtparen die samenwonen zijn hiervan uitgesloten. De FAVO vindt dit onrechtvaardig en vraagt dan ook om deze belastingvrije som toe te passen bij echtparen waarbij één van de partners een verminderde zelfredzaamheid heeft van tenminste 9 punten.

We willen ook duidelijk stellen dat mantelzorg niet stopt bij een opname in een woonzorgcentrum. In die zin mag de erkenning van de mantelzorg niet eindigen na 90 opeenvolgende dagen opname van de geholpen persoon in een woonzorgcentrum.

Tenslotte zou het nuttig zijn om vanuit de kennis die aanwezig is in de federale overheidsdiensten een beter inzicht te krijgen over de feitelijke/ wettelijke situatie waarin mantelzorgers en zorggebruikers zich bevinden.

Een voorbeeld: van gemeentelijke mantelzorgpremie Brugge. 2.204 personen genieten van een gemeentelijke mantelzorgpremie, waarvan:

- 601 mantelzorgers recht hebben op “verhoogde tegemoetkoming”;
- en 1603 mantelzorgers geen recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming.

De toegekende mantelzorgpremie is verschillend voor beide groepen.

Voor het uitbouwen van een efficiënt en effectief mantelzorgbeleid is een goede kennis van de situatie van de (toekomstige) gerechtigden (hier de mantelzorgers en hun gebruikers) een ‘sine qua non’.

De FAVO vraagt om het Federaal Kenniscentrum opdracht te geven om op korte termijn een grondige studie te doen om het profiel van de mantelzorgers in kaart te brengen en de mantelzorgers te bevragen naar hun noden en behoeften.

Goedgekeurd tijdens de algemene vergadering van 28 juni 2021.

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VAN OUDEREN

Advies 2021/05

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een FAVO waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit.

Overeenkomstig artikel 3 § 3, 1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE “DE PENSIOENHERVORMING”

Naleving van vijf principes:

- Behoud van verworven rechten

Elke hervorming moet worden doorgevoerd met behoud van de reeds verworven rechten en rechten in opbouw. Een lange overgangperiode is noodzakelijk. Tien jaar voordat het pensioen begint, moeten we er zeker van zijn dat de regels niet meer negatief veranderen. De overheid moet hiervoor garant staan.

- Versterking van het wettelijk pensioen

Het wettelijk pensioen moet iedereen een voldoende hoge levensstandaard garanderen en moet de ruggengraat van het systeem blijven. Het pensioenbeleid moet meer gericht zijn op het voorkomen van armoede onder ouderen.

- Geen besparing ten koste van alles

Een pensioenhervorming kan niet gebeuren vanuit een louter budgettaire context. Betaalbare en realistische maatregelen moeten worden overwogen. Het invoeren van pensioenverhogingen zonder rekening te houden met de budgettaire gevolgen op lange termijn ondermijnt het vertrouwen in het pensioenstelsel, vooral bij de jongere generaties.

- Verzekering en solidariteit

Wij zijn van mening dat de beginselen van verzekering en solidariteit, die de basis vormen van het huidig pensioenstelsel, versterkt moeten worden. Daarom moet het pensioen beter aansluiten bij de inspanningen die tijdens de loopbaan werden geleverd, waarbij de solidariteit behouden blijft, door rekening te houden met de gelijkgestelde perioden voor de berekening van het pensioen.

Het vervangingspercentage (percentage van het laatstgenoten salaris) moet geleidelijk worden verhoogd, zodat de levensstandaard ook na pensionering voldoende hoog is.

- Harmonisatie van pensioenregelingen

De regering is bezig met de harmonisatie van de drie pensioenregelingen (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren). Harmonisatie is tot hiertoe voornamelijk een afbouw van rechten geweest, waarbij het pensioen van de ambtenaren geleidelijk afgestemd werd op dat van de werknemers. Een harmoniseringsbeleid moet positieve effecten hebben voor alle stelsels.

- Overleg met vertegenwoordigers van huidige en toekomstige gepensioneerden

Er moet ook naar de huidige en toekomstige gepensioneerden geluisterd worden, voordat de hervormingen doorgevoerd worden. Sinds 2012 zijn er al heel wat veranderingen doorgevoerd met weinig inspraak van de (toekomstige) gepensioneerden. Wij stellen voor dat de FAVO wordt geraadpleegd voor dat er een beslissing wordt genomen.

De FAVO stelt voor om de pensioenen van zelfstandigen en werknemers te verbeteren door:

- Een geleidelijke verhoging van 25% door te voeren in het loonplafond voor de berekening van het pensioen van de werknemers in loondienst. Deze verhoging versterkt het verzekeringsbeginsel in de eerste pijler.
- De herinvoering van de herwaarderingscoëfficiënt voor de pensioenen van werknemers en zelfstandigen. Met andere woorden, de vroegere lonen moeten niet alleen de indexering volgen, maar ook de reële evolutie van de lonen.
- Een beleid van aanzienlijke inhaal van pensioenen uit het verleden. In het kader van een herwaardering moeten de oudste pensioenen met een hoger percentage worden verhoogd dan de meest recente pensioenen, omdat zij te veel zijn achtergebleven bij de ontwikkeling van de welvaart. Dit impliceert een herinvoering van de wet van 28 maart 1973, volgens welke de pensioenbedragen moeten worden verhoogd met een coëfficiënt die rekening houdt met de ontwikkeling van de salarissen op 1 januari van elk jaar.
- In combinatie met de herinvoering van de herwaarderingscoëfficiënt dient een geleidelijke verhoging van de vervangingsratio overwogen te worden. Dit van 60% naar 75% van de gemaximeerde lonen die in aanmerking genomen worden voor de berekening van het pensioen van zelfstandigen en werknemers, tegen het enkelvoudige tarief.
- De herinvoering van het pensioenpremiestelsel. Na een loopbaanperiode van 42 jaar wordt een pensioenbonus verkregen om loopbaanverlenging aan te moedigen.
- De referentiebedragen die worden gebruikt om de aan ouderen toegekende uitkeringen toe te kennen (belastingchalen, verhoogde interventies van de ziektekostenverzekering, sociaal tarief voor het openbaar vervoer, sociaal stookoliefonds, berekening van sociale huur, enz.) moeten automatisch aangepast worden aan de pensioenverhogingen (o.a. bij indexering).
Bovendien moet het IGO/minimumpensioen een belastingvrij inkomen worden, zodat mensen automatisch recht hebben op deze uitkeringen.
De FAVO stelt voor dat zowel vervangingsinkomsten als inkomsten uit arbeid belastbaar zijn vanaf 1.501 euro.
- Optrekken van de vervangingsratio door het veralgemenen van de tweede pijler
Een aanvullend pensioen moet een recht zijn voor iedere werknemer.
De invoering van een vrij aanvullend pensioen voor werknemers vindt de FAVO een foutief signaal. Enerzijds zal deze maatregel mogelijk de aanmoediging bij de werkgevers ontnemen om een tweede pijlerpensioen te voorzien voor alle werknemers.
Anderzijds, enkel werknemers die over voldoende financiële middelen beschikken waardoor ze de luxe hebben nog te kunnen sparen, kunnen vrijwillig een deel van deze middelen investeren in een vrij aanvullend pensioen.

Aanvullende pensioenstelsels voor werknemers en contractuele ambtenaren in de tweede pijler worden gefinancierd door werkgevers- en werknemersbijdragen.

De bijdragepercentages moeten voldoende hoog zijn om de lage vervangingsratio van de eerste pijler aan te vullen.

De Algemene Beleidsnota Pensioenen besteedt weinig aandacht aan de hoogte van het aanvullend pensioen en de bijdrageproblematiek die ermee samenhangt.

De regering moet erop toezien dat het bijdrageniveau, in overleg met de sociale partners, voldoende is. De FAVO beschouwt een percentage van 3% als onvoldoende.

Iedereen die een aanvullend pensioen in de tweede pijler opbouwt, moet zeker zijn dat zijn/haar pensioenkapitaal beschermd wordt. Zij mogen niet het slachtoffer worden van overnames van maatschappijen of mogelijke faillissementen.

De FAVO is van oordeel dat een degelijke bescherming in de wet moet worden ingeschreven. De noodzakelijke democratisering en de uitbouw van de aanvullende pensioenen mag er niet toe leiden dat de wettelijke pensioenen (1ste pijler) hierdoor worden afgebouwd.

Einde carrière

- Behoud het recht op de tijdskrediettoelage vanaf de leeftijd van 55 jaar in geval van een arbeidstijdverkorting van 20%. In dit verband moet het IPA 2021-2022 worden uitgevoerd.
- Behoud het recht op de tijdskrediettoelage vanaf 57 jaar in geval van een arbeidstijdverkorting van 50%.
- Het recht op een uitkering op een loopbaan van 35 jaar, zoals voor 1 januari 2019 het geval was.
- De voorwaarden voor toegang tot het SWT toegankelijker maken.

Integratie gelijkgestelde periodes

De kwestie van de gelijkgestelde periodes is van groot belang in het kader van onze sociale bescherming. Integratie van de gelijkgestelde periodes in twijfel trekken is het solidariteitsbeginsel ter discussie stellen. Als een periode wordt gelijkgesteld voor de berekening van het pensioen, betekent dit dat deze meetelt in de berekening van het pensioen. Dit betekent dat bijvoorbeeld als je ziek wordt, je baan verliest of zwangerschapsverlof opneemt, deze periodes meetellen voor de berekening van het pensioen.

Afhankelijk van de periode houdt de integratie rekening met het laatste salaris of een minimumrecht (25.000 euro / jaar). Periodes van ziekte of zwangerschapsverlof worden dus gelijkgesteld met het laatste salaris. Er is dus geen impact op het toekomstige pensioen. De werkloosheid (op enkele uitzonderingen na) zal gedurende een jaar worden gelijkgesteld met het laatste loon en de rest met een minimumrecht.

- Wat het tijdskrediet aan het einde van de loopbaan betreft, dringt de FAVO aan op de terugkeer van de gelijkstelling van 312 dagen vóór de leeftijd van 60 jaar op basis van het laatste salaris
- In termen van SWT vragen wij om de algemene regeling gelijk te stellen met het laatste salaris vanaf de leeftijd van 62 jaar. Voor specifieke regelingen (lange carrière, zware beroepen, bedrijven in moeilijkheden of herstructurering) vragen wij om handhaving van gelijkstelling met het laatste salaris.

De Inspannende beroepen

- In het geval van een moeilijke baan moeten werknemers sneller aan de loopbaanvoorwaarde kunnen voldoen. In de 3 pensioenstelsels moet een identiek systeem van erkenning van ontberingen worden ingevoerd.
In 2019 werden door de sociale partners vier criteria vastgesteld: zwaar lichamelijk werk, zware arbeidsorganisatie (ploegendienst, nachtarbeid), verhoogde veiligheidsrisico's en geestelijke en emotionele belasting. Er werd vastgesteld dat indien het beroep aan respectievelijk één, twee of drie criteria voldeed, de voor een vervroegd pensioen vereiste loopbaanduur met respectievelijk 5%, 10% of 15% zou worden verminderd. Deze overeenkomst moet worden uitgevoerd.
- Er moet absoluut en dringend een oplossing komen voor de zware beroepen: in de laatste jaren voor het pensioen beroep doen op de ziekteverzekering is geen oplossing.
- De pensioenwetgeving is uitgebreid en zeer complex. Heel wat middenveldorganisaties (mutualiteiten, vakbonden, ouderenorganisaties...) zien het als hun taak om hun leden hierin te informeren en bij te staan, zodat zij maximaal geholpen en op de hoogte zijn van deze sociale zekerheidsuitkering en weten welke gevolgen bepaalde loopbaankeuzes hebben op het pensioenbedrag.
OM deze reden ijveren wij voor een professionele toegang tot Mypension voor pensioenconsulenten (nader te bepalen voorwaarden), mits voorafgaandelijke individuele toestemming van de betrokkene en vergelijkbaar met maatschappelijke werkers voor MySocialBenefits.
- Vrouwen moeten evenwaardige pensioenrechten en pensioenen bekomen als mannen. Het gender en familieaspect moet grondig aangepakt worden. Zo moet de pensioensplit er dringend komen.
- Het is positief dat in 2024 het minimumpensioen verhoogd wordt tot 1500 euro netto. Vanaf dan rekenen we er op dat er een automatische welvaartsaanpassing komt van de pensioenen.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 13 december 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Advies 2021/06

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 7 juli 2017 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3, § 3, 1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE DE INFRASTRUCTUUR EN DE DIENSTVERLENING VAN DE NMBS

SITUERING VAN HET ADVIES

De FAVO is bevoegd advies te geven over aangelegenheden die ouderen aanbelangen. Na voorbereiding ervan in de Commissie Mobiliteit op XX XXX 2021 heeft de Raad het volgende advies betreffende de uitrusting en de dienstverlening aan ouderen geformuleerd.

ADVIES

1. Aanpassing van de uitrusting in de stations

De FAVO dringt erop aan het budget bij voorrang te gebruiken ten dienste van de reizigers, meer bepaald voor:

- Het plaatsen van liften en het waarborgen van de werking ervan in een goed gespreid netwerk van stations
- Het verhogen van de gebruiksvriendelijkheid van ticketautomaten door een goed toegankelijke opstelling en met inbegrip van de “Senior Pass”, goed leesbare en makkelijk begrijpbare schermen. * 1
- Ruime en gratis parkeergelegenheid rondom stations (of tegen een verlaagd/aangepast tarief voor ouderen in het geval van bestaande betalende NMBS-parkings)
- De toegankelijkheid van de loketten waarborgen tot 16 uur

2. Betere dienstverlening

- Frequenter treinaanbod na 22u en tijdens het weekend
- Een ticketsysteem “Senior Pass” (5 heen-en-terugreizen tegen de prijs van 5 heen-en-terug-reizen onder de voorwaarden voor senioren). * 2
- Gebruik van het Senior Ticket vanaf 8 uur. *3
- Na de sluiting van de loketten in de stations moet permanent worden gezorgd voor bijstand aan passagiers met beperkte mobiliteit, een aanzienlijke verkorting van de tijd

die nodig is om een reservering te maken en bijstand bij het gebruik van de automaten moet te allen tijde aanwezig zijn.

* 1 en *2 Senior Pass:

In de MOBIB-kaart naar het voorbeeld van het “Brupass”-model technisch een “Senior Pass” invoeren, wat voor het “Brupass”-ticket werkt, moet kunnen werken voor een “Senior Pass”. Het Raadgevend Comité van de Treinreizigers heeft reeds 3 keer, in de adviezen 18/05, 19/03 en 20/01, gevraagd om deze “Senior Pass” te creëren, waarop de NMBS antwoordt dat ze geen papieren dragers meer creëert.

* 3 Geldigheid

De Raad is van oordeel dat de flexibele werktijdregeling en het toenemende telewerk ervoor pleiten het senior ticket vanaf 8 uur te laten gelden.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 13 december 2021.

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VAN OUDEREN

Advies 2021/07

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 7 juli 2017 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 § 3, 1 ° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE DE TOEGANKELIJKHEID VAN BANKEN

De digitalisering van de bankdiensten, die enkele jaren geleden is begonnen, genereert nieuwe van bankdiensten uitgesloten personen: dit wil zeggen personen die reeds een bankrekening hebben, maar geen toegang meer kunnen hebben tot hun rekening. Krachtens de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen hebben banken evenwel openbare dienstverplichtingen als tegenprestatie voor het monopolie dat de Staat hen verleent, een monopolie dat wordt ondersteund door antiwitwasmaatregelen die contante betalingen van meer dan 3000 euro en van salarissen verbieden. De banken moeten met name iedereen toegang verlenen tot zijn eigen rekeningen⁵. In het licht hiervan mogen de toegang tot de rekeningen en de verrichtingen op de rekeningen niet uitsluitend digitaal gebeuren. De laatste maatregel inzake contante en elektronische betalingen in winkels versterkt deze verplichting.

Banken kunnen dus niet eenzijdig wijzigingen opleggen. De regeringen moeten politieke moed tonen om de rechten van de gebruikers te doen naleven. De huidige projecten van BATOPIN en een ander bankenconsortium zullen waarschijnlijk een diepgaande invloed op deze rechten hebben.

ADVIES

De Raad vraagt uitdrukkelijk het volgende:

- **Behoud van een aantal geldautomaten die voor iedereen toegankelijk zijn.** Toezien op de toegankelijkheidsvoorwaarden (personen met beperkte mobiliteit, veiligheid van de locatie, niet enkel met de wagen toegankelijk): Batopin oppert dat ten minste 95% van de bevolking binnen 2,5 km over de weg toegang moet hebben tot een automaat met een basisaanbod (geldafhaling, storting, enz.) en dat de bank van de post, in haar

⁵ Wetboek van economisch recht, [Art. VII.56/1](#). [1 De consument wordt, bij het aanvragen van, of toegang verkrijgen tot, of bij het aanhouden van een betaalrekening bij een kredietinstelling niet gediscrimineerd op grond van nationaliteit, woonplaats of op enige andere grond bedoeld in de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden.]1

beheersovereenkomst, ervoor moet zorgen dat iedere gemeente moet beschikken over een aantal geldautomaten dat gelijk is aan ten minste één automaat per 1.500 inwoners (bevolkingsdichtheid). Dit kan de vereisten ten opzichte van de banken niet vervangen.

- **Een mechanisme invoeren, zodat alle banken die zichtrekeningen aanbieden collectief bijdragen aan de kosten voor het installeren en beheren** van het ganse geldautomatenpark van het Koninkrijk. Dit zou kunnen gebeuren door de onderlinge oprichting van een fonds dat de banken die geldautomaten behouden zou aanmoedigen en steunen, en een mechanisme dat banken bestraft die deze verwijderen. Daartoe moet een beroep worden gedaan op de gemeenten over de impact van de op de geldautomaten gegenereerde belastingen. Men kan immers niet klagen over de schrapping van de geldautomaten en tegelijkertijd het behoud ervan beboeten.
- **De toeslagen voor geldafhalingen** aan geldautomaten en aan het loket **afschaffen**. Iedere burger moet immers ook gratis toegang kunnen hebben tot zijn geld aan het loket.
- Behoud van een **reeks bankkantoren** die voor iedereen toegankelijk zijn, aangezien het gebruik van smartphones niet voor iedereen toegankelijk kan zijn. De gebruiker moet weer in het middelpunt van de relatie komen te staan.
- Behoud van een **voldoende aantal terminals** waarmee zonder extra kosten courante handmatige verrichtingen kunnen worden uitgevoerd, zoals overschrijvingen, codewijzigingen, raadplegen en afdrukken van rekeninguittreksels.
- Voorstellen en/of **aanzienlijk uitbreiden van het aanbod van e-bankingopleidingen** door banken, maar vooral via verenigingen. Ervoor zorgen dat dergelijke opleidingen toegankelijk en relevant zijn door de marketingeffecten op de andere bankproducten te voorkomen. Ouderen voelen zich soms gediscrimineerd of belachelijk gemaakt wanneer zaken die voor anderen vanzelfsprekend lijken, in het bijzijn van iedereen worden toegelicht. Het interbancair fonds moet het verenigingsleven dus helpen om “digitale ambassadeurs” te ontwikkelen.

De Raad is verbaasd dat de regering een akkoord heeft gesloten met de banken voor minimale bankdiensten, terwijl de basisdienst bestaat en goedkoper is, tegen € 1/maand. De banken moeten **ruchtbaarheid geven** aan de basisbankdienst (die moet worden uitgebreid tot diegenen die over geen enkele rekening beschikken) en de universele bankdienst (waarvan het tarief de voorbode lijkt van een algemene verhoging van 10% per jaar, die reeds in het Charter is voorzien!). Ze moeten het minstens evenveel promoten als hun andere diensten.

De Raad vestigt ook de aandacht op het verschijnsel van bankuitsluitingen onder het voorwendsel dat de rekening niet langer rendabel is. Deze informatie wordt herhaald bij seniorenverenigingen, waarvan velen bang zijn om van bankinstelling te veranderen wegens

automatische betalingen en andere domiciliëringen. Ook hier moet het systeem van rekeningoverdracht beter worden toegelicht.

De Raad is van oordeel dat wanneer de staat participaties bezit (a fortiori wanneer hij een belang van 100% heeft) in financiële instellingen, hij het goede voorbeeld moet geven.

Andere door deze digitale kloof getroffen domeinen:

De digitale kloof doet zich ook voor in andere domeinen dan de banken.

Regeringen, administraties (documenten, steunaanvragen, attesten, ziekenfondsen, enz.) en grote dienstverlenende bedrijven (energie, telefonie, verzekeringen, enz.) reserveren de (gratis) toegang steeds meer via het web.

De belangrijkste vaststellingen van de barometer over digitale inclusie, die op initiatief van de Koning Boudewijnstichting is uitgevoerd luiden evenwel als volgt: “Bijna een op drie gezinnen met een laag inkomen beschikt niet over een internetverbinding. 40% van de Belgische bevolking heeft zwakke digitale vaardigheden. Een cijfer dat stijgt tot 75% bij personen met een laag inkomen en een laag opleidingsniveau. Respectievelijk 55% en 67% van hen heeft nog nooit online administratieve handelingen verricht.”

- ⇒ Het is dus aan de overheden om regels op te stellen, opdat de diensten voor iedereen toegankelijk blijven.
- ⇒ Idee: digitale schrijvers in de gemeenten of OCMW's creëren die worden gefinancierd door de (federale) overheid en de diensten die een beroep doen op deze digitalisering.

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 13 december 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

FEDERALE ADVIESRAAD VAN OUDEREN

Advies 2021/08

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een FAVO waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit.

Overeenkomstig artikel 3 § 3, 1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE “PLAN ZIEKTE VAN ALZHEIMER, DEMENTIE EN AANVERWANTE ZIEKTEN”

De Commissie Toegankelijkheid van de gezondheidszorg van de FAVO nam toevallig kennis van het voorstel van resolutie over het verzoek aan de federale regering om een “Plan ziekte van Alzheimer, dementie en aanverwante ziekten “ uit te werken (ingediend door mevr. Catherine Fonck in 2019). Dit voorstel werd bezorgd aan een aantal organisaties om advies te geven. De FAVO kreeg deze vraag niet, maar toch wensen we hier advies over uit te brengen.

ADVIES

De FAVO is tevreden met dergelijke initiatieven, en onderschrijft het belang en de urgentie om te komen tot een federaal actieplan dementie. Een goede afstemming op het beleid en de bevoegdheden van de andere regionale overheden is hierbij aangewezen.

Dit federaal actieplan dementie moet in eerste instantie inspelen op de werkelijke noden en behoeften van patiënten en hun mantelzorgers. We missen in België evenwel nauwkeurige basisgegevens over het aantal personen met dementie, over de specifieke ondersteuning waarop ze al dan niet kunnen rekenen, het aantal hulpverleners waarop ze beroep kunnen doen... Buitenlandse aanpak (Frankrijk, Duitsland, Zwitserland...) kan hier als voorbeeld dienen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de reeds opgedane kennis van de lopende projecten in de verschillende gemeenschappen.

De FAVO actualiseerde haar standpunten uit de reeds vroeger geformuleerde adviezen (2019/01 en 08):

1. De FAVO herhaalt dat de kwaliteit van de zorg in de eerste plaats afhangt van de inzet van voldoende gekwalificeerd personeel. Vooral de omkaderingen in de woonzorgcentra en de geriatrie afdelingen in de algemene ziekenhuizen blijven ondermaats. Een verdubbeling van personeel is nodig. Hiervoor zijn extra middelen nodig. Dit blijft dé PRIORITEIT van de FAVO.
2. Reeds in het advies van 2019 werd: *“aandacht gevraagd voor de zorg voor personen met dementie, vooral ook voor genuanceerde beeldvorming en de kwaliteit van zorg bij deze groeiende groep chronisch zieken”*. Toen reeds vroeg de FAVO om te investeren in

opleiding en navorming i.v.m. de zorg voor personen met dementie, ook in de eerste lijn.

Er werd voorgesteld om te werken met een dementiecoach als meerwaarde.⁶ Deze vraag blijft zeker relevant gezien het verouderen van de bevolking en het feit dat met de hogere leeftijd de kans op dementie toeneemt.

3. Belangrijk is een vroegtijdig en juiste diagnosestelling om de patiënt zo vroeg als mogelijk te verzorgen met een multidisciplinaire aanpak, zowel in een ziekenhuisomgeving, een instelling als thuis. De FAVO steunt dan ook het voorstel uit de resolutie om in de artsenopleiding meer aandacht te besteden aan het stellen van de juiste diagnose. Er bestaan namelijk verschillende soorten dementie die op een verschillende manier moeten worden aangepakt. Ook aan het mededelen van de diagnose en het brengen van de slecht-nieuws-boodschap dient extra aandacht besteed te worden. Bij de mededeling hoort ook de juiste toeleiding naar informatieverstrekkers over het aanbod aan thuiszorg en thuishulp. In bepaalde situaties dient men ook de spilfiguur te zijn in de voorbereiding van een opname in een WZC.
4. Het federaal niveau moet blijvend aandacht besteden en ondersteuning geven aan het onderzoek om de mechanismen van deze ziekten beter te begrijpen. Dit moet ons in staat stellen de vroegtijdige opsporing te versnellen en een degelijk preventiebeleid op de sporen te zetten. Minister Vandenbroucke gaf eerder al aan dat preventie raakt aan de bevoegdheid van de federale regering en dat zij een beleid willen voeren dat gericht is op een gezonde levensstijl en een beter leefmilieu maar ook op een betere, snellere en betaalbare toegang tot alle vormen van gezondheidszorg.
5. Het belang van vroegtijdige zorgplanning kan niet voldoende onder de aandacht gebracht worden. Dit vergt aangepaste sensibiliseringscampagnes met specifieke aandacht voor personen met dementie. Dit moet in de nomenclatuur van artsen opgenomen worden. De betrokkenheid van de zorgbehoevende en zijn mantelzorger/vertrouwenspersoon moet hierbij gegarandeerd worden.
6. Ook nabijheid van zorg is prioritair. Een rustgevende omgeving om angsten te verminderen bij patiënten en familieleden is essentieel. Ook aandacht voor alternatieve therapiën in plaats van te eenzijdige aandacht voor medicatie is belangrijk. Buitenlandse voorbeelden kunnen hier richtinggevend zijn.
7. De FAVO herhaalt haar vraag om meer aandacht voor en begeleiding van de mantelzorgers. De zorg voor personen met dementie komt vooral op de schouders van mantelzorgers terecht. Aangezien 70% van de personen die getroffen worden door dementie, thuis wonen, is er bijzondere aandacht nodig voor die mantelzorgers. De huidige erkenning van de mantelzorger en de eraan gekoppelde beperkte rechten zijn belangrijk, maar niet voor iedereen de oplossing.⁷

⁶ In het kader van een federaal project “geïntegreerde zorg” worden dementiecoaches ingezet in het Waasland. De ervaringen zijn bijzonder positief. Er zijn middelen voorzien tot eind 2022 maar wat erna?

⁷ Aan de hand van een vragenlijst won de Federale overheidsdienst Sociale Zekerheid info in ter evaluatie van de wet. FAVO is geïnteresseerd in de resultaten van deze evaluatie.

- a. Corona heeft uitgewezen dat de positie van familieleden en mantelzorgers in de rusthuizen zeer precair is. Zeker voor bewoners met dementie;
 - b. Speciale aandacht moet besteed worden aan de vermindering van de administratieve en financiële rompslomp voor de mantelzorgers. Waar en hoe kunnen mantelzorgers snel en op een eenvoudige wijze officieel erkend worden?
 - c. Met de vermaatschappelijking van de zorg is er zeker meer dan ooit nood aan voldoende dementiekundige basiszorg en aan zorgprofessionals ter ondersteuning van de mantelzorgers.
8. De FAVO herneemt de vraag uit het advies van 2019/1 rond de interministeriële afstemming en coördinatie van de dementieplannen op de verschillende beleidsniveaus.
 9. De FAVO besluit met de boodschap om samen te werken over de beleidsniveaus heen om de negatieve maatschappelijke beeldvorming van personen met dementie te nuanceren en beter te laten aansluiten bij het vele mooie werk dat er reeds gebeurt. Ook de media moet hier haar verantwoordelijkheid opnemen.

De FAVO verwijst als slot naar de 6 fundamenteën van goede dementiezorg⁸:

- Genuanceerde beeldvorming
- Normalisatieprincipe
- Autonomie in geborgenheid
- Afgestemde zorg
- Cruciale zorg voor mantelzorgers, naasten
- Een warm team van professionele zorgverleners en vrijwilligers

Goedgekeurd tijdens de plenaire vergadering van 13 december 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts

⁸ Herlinde Dely, Jurn Verschraegen en Jan Steyaert: Ik, jij, samen mens – Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie, 2018.

BIJLAGE 2: Samenstelling van de organen van de Federale Adviesraad voor Ouderen

DE RAAD

De samenstelling van de Raad wordt geregeld in het artikel 2 van het koninklijk besluit van 4 juni 2012 tot regeling van de samenstelling en van de werking van de Federale Adviesraad voor Ouderen.

Bij de voorziene taalrolwissel van de presidia werd Daniel Van Daele voorzitter en Maddie Geerts ondervoorzitter voor een termijn van 2 jaar. Maar de covid-19 pandemie verhinderde normale activiteit. Alle mandaten werden met een jaar verlengd.

Onderstaande lijst bevat de wijzigingen die werden meegedeeld aan het secretariaat: ontslagnemenden omwille van gezondheidsredenen, werkverandering, verhuis, plaatsvervangers die opschuiven naar een effectief mandaat. Maar vermits meerdere personen niet meer deelnemen aan besprekingen, mag vermoed worden dat er méér personen hun mandaat stopzetten.

LEDEN

De Raad bestaat uit 25 effectieve leden en 25 plaatsvervangende leden. Zij werden benoemd bij het koninklijk besluit van 7 juli 2017 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, zoals gewijzigd bij koninklijk besluit van 20 juli 2017.

Leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief op het federaal niveau.

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangd lid</i>
Geert MESSIAEN	Peter VERNIERS
Naïma REGUERAS RIVAS	Ellen OPHALVENS
Luc DE CLERCQ	Theo BAEKE
Godelieve PATA	

Leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief binnen het Nederlandse taalgebied

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
Etienne DE VOS	Roland BETRAINS
Felix VAN CAKENBERGHE	Gilbert RAYMAEKERS
Jean DE CLERCQ	Maria PEETERS
Maddie GEERTS	Wilfried DE RIJCK
Lieve MUS	Joos WAUTERS
Jean-Pierre BAEYENS	Jef MANNAERTS
Mieke VOGELS	An HERMANS
Luc VANDEWALLE	
Piet VAN TITTELBOOM	

Leden van bevoegde organisaties inzake het seniorenbeleid actief binnen het Franse taalgebied

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
André BERTOUILLE	Corinne ROSIER
Luc JANSEN	Michel ROSENFELDT
Philippe ANDRIANNE	Caroline COUTREZ
Guy SANPO	Chantal COLEMONTS
Daniel VAN DAELE	Sergio RAVINCI
Jean Marie DEHEYN	Serge DEMORTIER
Thierry MONIN	Evelyne DEWEZ
Alain QUARIAT	

Leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief binnen het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
Johan TRUYERS	Marie-Jeanne DESCHUYTENEER
Michel WUYTS	

Leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief binnen het Duitse taalgebied

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
Sabine HENRY	Helga SACHER-RAMAKERS

VERTEGENWOORDIGERS VAN DE MINISTERS

- Vertegenwoordiger Minister van Pensioenen: mevrouw Loredana Ferro et monsieur Sébastien Scanu
- Vertegenwoordiger Minister van Zelfstandigen: de heer Bertel COUSAERT
- Vertegenwoordiger Staatssecretaris Armoedebestrijding en Gelijke Kansen: de heer Younesse Kaddour
- Afgevaardigde van de minister bevoegd voor Maatschappelijke Integratie: mevrouw Audrey Poels
- Vertegenwoordiger Minister van Sociale Zaken: mevrouw Van Baelen Maruja
- Vertegenwoordiger Minister van Mobiliteit: mijnheer Fabrizio Cantelli

VERTEGENWOORDIGERS VAN DE ADMINISTRATIES

- Vertegenwoordiger Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen: -
- Vertegenwoordiger Pensioendienst voor de Overheidssector: de heer John FABRY
- Vertegenwoordiger van de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels: de heer Ildephonse MURAYI HABIMANA
- Vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid – DG Zelfstandigen: mevrouw Annick FLOREAL
- Vertegenwoordiger Rijksdienst voor Pensioenen: mevrouw Ilse DE BEULE
- Vertegenwoordiger FPD, ex Rijksdienst voor Pensioenen: de heer Bart COLLIN
- Vertegenwoordiger van de POD Maatschappelijke Integratie: mevrouw Anne-Marie VOETS
- Vertegenwoordiger van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering: de heer Pascal BREYNE
- Vertegenwoordiger van de FOD Mobiliteit: -

BUREAU

LEDEN

Voorzitter van de Raad: Daniel Van Daele

Ondervoorzitter van de Raad: Maddie GEERTS

Voorzitters en ondervoorzitters van de verschillende Permanente Commissies

Commissie Pensioenen	
Michel WUYTS (Voorzitter)	Felix VAN CAEKENBERGHE (Ondervoorzitter)
Commissie Toegankelijkheid tot de Gezondheidszorgen	
Luc JANSEN (Voorzitter)	Lieve MUS (Ondervoorzitter)
Commissie Sociale Integratie en de Bestrijding van de Kansarmoede Commissie Gelijkheid van Kansen	
Johan Truyers (Voorzitter)	Philippe Andrianne
Commissie Mobiliteit	
Guy SANPO (Voorzitter)	Piet VAN TITTELBOOM (Ondervoorzitter)

De vertegenwoordigers van de administraties en de vertegenwoordigers van de Ministers die zetelen in de Raad maken eveneens deel uit van het Bureau.

PERMANENTE COMMISSIES

A. Commissie PENSIOENEN

Leden	
Philippe ANDRIANNE	Theo BAEKE
André BERTOUILLE	Roland BERTRAINS
Caroline COUTREZ	Luc DE CLERCQ
Felix VAN CAEKENBERGHE	Serge DEMORTIER
Michel WUYTS	Maddie GEERTS
Luc JANSEN	Michel ROSENFELDT
Godelieve PATA	Luc VANDEWALLE
Guy SANPO	Joos WAUTERS
Daniel VAN DAELE	
Vertegenwoordigers administraties en Ministers	
Bart COLLIN (FPD, ex RVP)	Bertel COUSAERT (Minister van Zelfstandigen)
Ilse DE BEULE (RVP)	Anne-Marie DE MAEYER (RSVZ)
John FABRY (PDOS)	Annick FLOREAL (FOD SZ-DG Zelfstandigen)
Ildephonse MURAYI HABIMANA (DIBISS)	Tom WATTHY (Minister van Pensioenen)

B. Commissie TOEGANKELIJKHEID TOT DE GEZONDHEIDSZORG

Leden	
Philippe ANDRIANNE	Jean-Pierre BAEYENS
Chantal COLEMONT	Wilfried DE RIJCK
Etienne DE VOS	Evelyne DEWEZ
Luc JANSEN	Sabine HENRY
Geert MESSIAEN	Thierry MONIN
Lieve MUS	Godelieve PATA-MALEKA
Alain QUAIRIAT	Naïma REGUERAS RIVAS
Michel ROSENFELDT	Helga SACHER-RAMAKERS
Guy SANPO	Johan TRUYERS
Petrus VAN TITTELBOOM	Mieke VOGELS
Vertegenwoordigers administraties en Ministers	
Pascal BREYNE	Benoît MORES (Minister Sociale Zaken)

C. Commissie SOCIALE INTEGRATIE EN BESTRIJDING VAN DE KANSARMOEDE

Leden	
Jean DE CLERCQ	Chantal COLEMONT
Lieve MUS	Etienne DE VOS
Michel ROSENFELDT	Alain QUAIRIAT
Guy SANPO	Helga SACHER-RAYMAKERS
Daniel VAN DAELE	Johan TRUYERS
Mieke VOGELS	Peter VERNIERS
Vertegenwoordigers administraties en Ministers	
Anne-Marie VOETS (POD Maatsch. Integratie.)	Steppe BERENGERE (Minister Maatsch. Integratie)

D. Commissie MOBILITEIT

Leden	
Theo BAEKE	Roland BETRAINS
Luc DE CLEREQ	Jean-Marie DEHEYNE
Serge DEMORTIER	Marie-Jeanne DESCHUYTENEER
Ellen OPHALVENS	Luc JANSEN
Michel ROSENFELDT	Gilbert RAYMAEKERS
Petrus VAN TITTELBOOM	Guy SANPO
Joos WAUTERS	
Vertegenwoordigers administraties en Ministers	
Véronique VEKEMAN (FOD Mobiliteit)	Vera VAN OCH (Minister Mobiliteit)

E. Commissie GELIJKHEID VAN KANSEN

Leden	
Maddie GEERTS	Isabelle DE VOS
Ellen OPHALVENS	Sabine HENRY
Michel ROSENFELDT	Mieke PEETERS
Guy SANPO	
Vertegenwoordigers administraties en Ministers	
Jeroen HOREMANS (Minister en Gelijke Kansen)	

BIJLAGE 3: aanvullende nota's bij het huishoudelijk reglement

- Nota 1: Behandeling van ontwerpadviezen
- Nota 2: Minderheidsnota's bij adviezen aan de Regering: regels
- Nota 3: Benoemingen en ontslagen in de FAVO

NOTA 1: Behandelen van ontwerpadviezen

De ontwerpadviezen worden voorbereid door de Permanente Commissies van de Raad.

Een lid van de Raad kan het voorstel nemen voor een ontwerpadvies door dit volgens de bepalingen van het huishoudelijk reglement te laten inschrijven op de agenda. Dit zal echter worden doorgestuurd naar de Permanente Commissie.

Het Bureau neemt kennis van de gemaakte ontwerpadviezen en beslist of deze ontwerpadviezen klaar zijn om ze voor te leggen ter goedkeuring aan de Raad.

De tekst van de ontwerpadviezen worden ten laatste 10 dagen voor de vergadering overgemaakt aan de leden van de Raad. De leden van de Raad (ook leden die geen lid zijn van de Commissie die het advies heeft voorbereid) bezorgen hun eventuele wijzigingen/opmerkingen ten minste 5 dagen voor de vergadering van de raad aan het secretariaat. Het secretariaat stuurt de opmerkingen over aan de voorzitter en de ondervoorzitter van de Commissie en aan de leden van de Raad.

De voorzitter en de ondervoorzitter hebben dan de nodige tijd om de opmerkingen te bekijken en hierop te reageren.

NOTA 2: Minderheidsnota's bij adviezen aan de Regering: regels

Om discussies te vermijden bij het neerleggen van minderheidsnota's heeft het Bureau het wenselijk geacht om enkele verduidelijkingen aan te brengen bij de behandeling van minderheidsnota's zoals het omschreven is in het artikel 16 van het huishoudelijk reglement van de Raad.

Artikel 16 van het huishoudelijk reglement bepaalt het volgende:

“Wanneer de Raad een advies verstrekt op verzoek van een lid van de Federale Regering of van een van de Wetgevende Kamers, worden op vraag van de betrokken leden de standpunten van de minderheid eveneens meegedeeld.”

- Wat is een minderheidsnota?

Een minderheidsnota is een standpunt van de minderheid dat wordt aangehecht aan een advies uitgebracht door de Raad. Het standpunt moet betrekking hebben op een vooraf ingediend en besproken amendement die niet (geheel) weerhouden werd bij de goedkeuring van het betreffende advies. Bij de goedkeuring van een amendement kan ook de oorspronkelijke tekst als minderheidsnota worden ingediend. Om een minderheidsnota te kunnen indienen dient de Raad dus voor de goedkeuring van het advies (via een amendement) in kennis te zijn gesteld van het afwijkend standpunt. Men zal nota's die zich beperken tot spellingscorrecties, interpuncties of wijziging van een woord vermijden (dergelijke correcties kunnen gemeld worden tijdens de vergadering of voorafgaand aan de vergadering).

- Wanneer kan een minderheidsnota worden ingediend?

Artikel 16 vermeldt duidelijk “wanneer de Raad een advies verstrekt”. Er kan dus enkel sprake zijn van een minderheidsnota van zodra een bepaald advies werd goedgekeurd door de leden van de Raad.

Dit sluit uit dat er minderheidsnota's kunnen worden ingediend tijdens een commissievergadering. In een commissie worden immers geen adviezen gestemd maar worden ontwerpadviezen voorbereid en bestudeerd. Wanneer de meerderheid van de Commissie akkoord is om het ontwerpadvies voor te leggen aan het Bureau wordt het ontwerpadvies verzonden naar het Bureau die beslist of het ontwerpadvies klaar is om verzonden te worden naar de Raad.

Uiteraard wil dit niet zeggen dat er in de commissievergadering geen rekening wordt gehouden met de standpunten van de minderheid. Reeds tijdens de besprekingen in de Commissie kunnen de verschillende leden hun opmerkingen/amendementen op het voorliggende ontwerpadvies neerleggen. Wanneer tijdens de Commissievergadering de meerderheid echter beslist om bepaalde amendementen/opmerkingen niet op te nemen in het ontwerpadvies is het de taak van een goede commissievoorzitter om bij de uiteenzetting van het ontwerpadvies op de Bureauvergadering de amendementen/opmerkingen die niet werden opgenomen in het ontwerpadvies mee te delen, zo kan er op de Bureauvergadering rekening worden gehouden met de verdeeldheid over het ontwerpadvies binnen de Commissievergadering.

Indien het Bureau beslist om het ontwerpadvies over te zenden naar de Raad kunnen er opnieuw opmerkingen/amendementen worden ingediend op het desbetreffende ontwerpadvies. Er werd beslist dat tijdens deze fase zowel opmerkingen/amendementen op het advies kunnen ingediend worden door de effectieve als de plaatsvervangende leden van de Raad. De leden van de commissie wiens de

opmerkingen/amendementen tijdens de commissievergadering niet werden weerhouden kunnen hun opmerkingen/amendementen herformuleren. In deze fase kunnen er nog geen minderheidsnota's worden ingediend.

De voorzitter van de commissie die het ontwerpadvies heeft voorbereid dient een overzicht op te maken van de binnengekomen opmerkingen op het ontwerpadvies.

Tijdens de vergadering van de Raad bespreekt de voorzitter van de commissie die het ontwerpadvies heeft voorgesteld enerzijds het ontwerpadvies (zoals het werd overgemaakt door het Bureau) en stelt hij de leden van de Raad in kennis van de gemaakte opmerkingen op het ontwerpadvies. Hij kan hierbij eventuele suggesties maken om het ontwerpadvies aan te passen aan de ingediende amendementen/opmerkingen.

De leden van de Raad kunnen tijdens de vergadering beslissen of zij de oorspronkelijke tekst van het ontwerpadvies behouden of indien zij deze aanpassen aan de (of een deel van de) gemaakte opmerkingen/amendementen op het ontwerpadvies.

Hierna stemt de Raad over het ontwerpadvies. Krachtens artikel 5 van het huishoudelijk reglement kan de Raad slechts geldig beraadslagen wanneer ten minste de helft van de effectieve leden of, ingeval zij verhinderd zijn, hun plaatsvervanger aanwezig is. Het ontwerpadvies zal zijn goedgekeurd indien overeenkomstig artikel 13 van het huishoudelijk reglement de meerderheid van de leden voor het ontwerpadvies stemt⁹.

Het is pas na de goedkeuring van het ontwerpadviesadvies door de Raad dat er sprake is van een "advies van de Raad" en eventuele leden die betrokken zijn bij de stemming kunnen, in de vergadering waarop het advies werd goedgekeurd, een minderheidsnota neerleggen omdat in het goedgekeurde advies geen rekening werd gehouden met bepaalde opmerkingen/amendementen die werden ingediend. Deze minderheidsnota kan al dan niet ondersteund worden door andere leden die op deze vergadering aanwezig zijn.

- Wie kan de minderheidsnota's onderschrijven?

Artikel 16 spreekt over de "betrokken leden". Gezien men spreekt van de betrokken leden naar aanleiding van het verstrekken van een advies van de Raad dient er teruggesproken te worden naar de goedkeuringsprocedure over het advies dat werd gestemd.

Een advies wordt goedgekeurd door de Raad. Krachtens artikel 4, §§1 en 2 bestaat de Raad uit 25 vaste leden en 25 plaatsvervangers die bij verhindering het effectief lid vervangt. Een advies kan dus slechts worden goedgekeurd door 1° effectief lid; 2° plaatsvervangend lid dat effectief lid dat verhinderd is vervangt. Dit wordt verduidelijkt in artikel 14 van het huishoudelijk reglement. *"Ieder effectief lid is stemgerechtigd voor de Raad. Bij afwezigheid van het effectief lid in de Raad oefent zijn plaatsvervanger dit stemrecht uit."*

Met andere woorden kunnen een advies NIET goedkeuren: 1° Plaatsvervangende leden die niet optreden krachtens een verhinderd effectief lid (deze maken immers geen deel uit van de Raad); 2° Verhinderde effectieve leden (hun stemrecht wordt geabsorbeerd door het aanwezige

⁹ Artikel 13: "De Raad beslist met meerderheid van stemmen. Bij een gelijk aantal stemmen zal de stem van de Voorzitter doorslaggevend zijn."

plaatsvervangend lid). Deze leden kunnen dus nooit betrokken zijn geweest bij het verstrekken van een advies en kunnen dus evenmin de minderheidsnota onderschrijven.

Indien zowel het effectief lid als het plaatsvervangend lid verhinderd is heeft één van deze leden dan een stemrecht voor het advies?

Het artikel 5 van het huishoudelijk reglement bepaalt dat de Raad slechts geldig kan beraadslagen indien ten minste de helft van de effectieve en plaatsvervangende leden aanwezig zijn. Uit deze bepaling kan men afleiden dat het niet noodzakelijk is dat de voltallige Raad zijn goedkeuring geeft aan het advies. Indien men hierboven nog het artikel 15 van het huishoudelijk reglement neemt¹⁰, kan men afleiden dat enkel aanwezige leden kunnen stemmen (dit volgde logischerwijze ook al uit de bepalingen “effectief lid – plaatsvervanger”).

Indien het effectief en het plaatsvervangend lid niet aanwezig waren op de vergadering van de Raad nemen zij dus niet deel aan de stemming over het advies. Gezien zij niet betrokken zijn bij de stemming kunnen zij evenmin een eventuele minderheidsnota onderschrijven.

CONCLUSIE:

1. Een minderheidsnota kan enkel worden ingediend na goedkeuring van een advies, voordien spreekt men van amendementen/opmerkingen.
2. De minderheidsnota's kunnen enkel worden onderschreven door de leden die betrokken zijn geweest bij de stemming, zijnde de effectieve leden én de plaatsvervangende leden die een effectief lid vervangen voor zover zij aanwezig waren op de Raadsvergadering en hebben deelgenomen aan de goedkeuring van het advies waarop de minderheidsnota betrekking heeft.

¹⁰ Artikel 15 preciseert dat de stemming gebeurt bij handopsteken (tenzij de stemming geheim is).

NOTA 3: Federale Adviesraad voor Ouderen, benoemingen en ontslagen

Dit document bevat de richtlijnen voor de benoeming en het ontslag van personen in de Federale Adviesraad voor Ouderen.

1 - Benoemingen voor de Federale Adviesraad voor Ouderen

⇒ WIE ?

De wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen voorziet in zijn artikel 4 §1 dat de Adviesraad is samengesteld uit 50 leden, van wie 25 vaste leden en 25 plaatsvervangers.

!! OPGELET: De vertegenwoordigers van de bevoegde Ministers en de vertegenwoordigers van de ambtenaren-generaal van de bevoegde administraties worden NIET benoemd. Deze worden op vraag van de minister aangeduid door hetzij de minister zelf, hetzij de administratie. De administratie/Minister dient zich dus niet steeds door dezelfde persoon te laten vertegenwoordigen, maar kan dit wijzigen in functie van de materie die in de Raad besproken zal worden.

Het Koninklijk besluit van 4 juni 2012 tot regeling van de samenstelling en van de werking van de Federale Adviesraad voor Ouderen legt striktere regels vast. Zo worden er onder andere voorwaarden gekoppeld aan de benoeming en worden de plaatsen van de Federale Adviesraad voor Ouderen onderverdeeld naargelang het taalgebied, teneinde representatief te zijn voor het hele land.

- Vereisten opgelegd door de regelgeving.

1° Alle leden moeten lid zijn van een bevoegde organisatie inzake seniorenbeleid (ontvankelijkheidsvereiste)

Dit wordt duidelijk bepaald in artikel 2 van het KB van 4 juni 2012.

Het lid zijn van een seniorenorganisatie dient te worden bewezen door een bewijs van lidmaatschap. Dit bewijs van lidmaatschap dient ondertekend te zijn door de voorzitter van de organisatie en dient de naam en het adres van de organisatie te vermelden evenals een opgave van de activiteiten van de organisatie die aantoont dat de organisatie als representatief kan worden beschouwd.

!! OPGELET: De wet bepaalt dat de leden lid moeten zijn van een bevoegde organisatie, er wordt niet gezegd dat de leden vertegenwoordiger zijn van die organisatie. De kandidatuur dient dus persoonlijk te worden opgestuurd door het lid en niet door de organisatie waarvan de kandidaat lid is.

Er dient tevens te worden opgemerkt dat dit de enige ontvankelijkheidsvereiste is voorzien bij wet voor het zich kandidaat stellen voor de Federale Adviesraad voor Ouderen. De overige vereisten (hierna opgesomd) betreffen allen vereisten waarmee de beleidsmakers rekening moeten houden bij de benoeming van de leden. Daarentegen kan de oproep tot kandidaten nog andere ontvankelijkheidsvereisten opleggen (zie => Procedure)

2° Verdeling per taalgebied.

Artikel 2 van het KB van 4 juni 2012 legt naast het lidmaatschap van een representatieve organisatie inzake seniorenbeleid eveneens een verdeling op per taalgebied teneinde de diversiteit van de Raad te garanderen. De wet bepaalt het volgende:

De Raad telt:

- 4 effectieve leden en 4 plaatsvervangende leden van organisaties inzake seniorenbeleid actief op federaal niveau;
- 10 effectieve en 10 plaatsvervangende leden van organisaties inzake seniorenbeleid actief op het Nederlandstalige taalgebied;
- 8 effectieve en 8 plaatsvervangende leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief binnen het Franse taalgebied;
- 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad
- 1 effectief en 1 plaatsvervangend lid van bevoegde organisaties inzake seniorenbeleid actief binnen het Duitse taalgebied.

3° Pluralistische en representatieve samenstelling van de Raad

Artikel 4 § 1, laatste lid van de Wet van 8 maart 2007 bepaalt dat de Koning bij de benoeming waakt voor de pluralistische en representatieve samenstelling van de Adviesraad.

Deze bepaling houdt in dat er bij de benoeming van kandidaten rekening zal gehouden worden met de ideologische en filosofische verscheidenheid bij de samenstelling van de Raad.

4° Wet van 20 juli 1990 inzake de evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen in de federale adviesorganen

Artikel 2bis §1 van de Wet van 20 juli 1990 bepaalt dat ten hoogste twee derden van de leden van een adviesorgaan van het zelfde geslacht moet zijn.

Hiermee zal men eveneens rekening houden bij de benoeming van de leden.

- Hernieuwbaarheid van het mandaat.

Artikel 4§3, eerste lid van de Wet van 8 maart 2007 bepaalt dat het mandaat hernieuwbaar is. Er worden bovendien geen beperkingen opgelegd op de hernieuwbaarheid. Een lid van de Federale Adviesraad voor Ouderen die zijn mandaat voleindigt ziet kan zich, op voorwaarde dat hij aan de ontvankelijkheidsvereisten voldoet steeds opnieuw kandidaat stellen.

⇒ WANNEER ?

Op welk ogenblik wordt er een benoeming gedaan?

1° Beëindiging van het vierjarig mandaat

“Het mandaat van de effectieve leden en van de plaatsvervangers van de Raad duurt vier jaar en is hernieuwbaar.”

Indien het 4-jarig mandaat van een lid vervalt zal dit lid vervangen worden en zal er een benoeming van een (nieuw) lid plaatsvinden.

2° Ontslag van een lid voor de beëindiging van het vierjarig mandaat

Indien een lid van de Raad ontslag neemt voor het einde van zijn vier jaar durende mandaat, voorziet de wet het volgende (art. 4, §3, tweede lid W. 8 maart 2007).

“Wanneer een lid ontslag neemt voor het einde van zijn vierjarig mandaat, wordt het mandaat van het effectief lid voleindigd door zijn plaatsvervanger”.

Hieruit volgt dat er GEEN nieuwe benoeming zal gebeuren bij het ontslag van een effectief lid. Het mandaat van het effectief lid zal immers worden uitgeoefend door de plaatsvervanger van het effectief lid tot het einde van het vierjarig mandaat van deze laatste.

De wet voorziet niets indien een plaatsvervangend lid van de Federale Adviesraad voor Ouderen zijn ontslag neemt voor de beëindiging van zijn vierjarig mandaat. Uit voorgaande kan echter worden afgeleid dat in dit geval het effectief lid zijn vierjarig mandaat voleindigt zonder plaatsvervangend lid. In dit geval zal er dus evenmin een benoeming plaatsvinden.

Indien er echter een ontslag is van zowel het effectief lid als het plaatsvervangend lid voor het einde van het vierjarige mandaat dient er een benoeming te worden opgemaakt voor de vrijgekomen plaats.

Er mag worden verondersteld dat bij een overlijden dezelfde procedure dient gevolgd te worden als bij een ontslag.

⇒ DUUR

Artikel 4 §3 van de wet van 8 maart 2007 legt de duur van een mandaat vast op 4 jaar.

!! OPMERKING: Wat is de duur van het mandaat indien een effectief lid en zijn plaatsvervangend lid vervangen dienen te worden voor het einde van hun vierjarige mandaat?

Hieromtrent voorziet de wet niets. Er dient wel te worden opgemerkt dat het wenselijk is om in dit geval geen nieuw vierjarig mandaat uit te schrijven, maar een kandidatuur uit te schrijven ter voleindiging van het mandaat van het ontslagnemend effectief en plaatsvervangend lid, teneinde te vermijden dat de Raad na enige jaren geconfronteerd zal worden met een jaarlijkse benoeming van enkele leden.

⇒ PROCEDURE

Hoe gaat een benoeming in zijn werk?

1° Er komt een plaats vrij door ofwel het beëindigen van het vierjarig mandaat, ofwel door het ontslag van een effectief en zijn plaatsvervangend lid voor het beëindigen van het vierjarig mandaat.

2° Ingevolge deze vrijgekomen plaats zal er een oproep tot kandidaten worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. In deze oproep worden de voorwaarden voor het rechtsgeldig indienen van een kandidatuur opgenomen. Buiten de voorwaarden voorzien bij de wet, zullen volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden gesteld worden:

- DOCUMENTEN: Naast het bewijs van een lidmaatschap van een representatieve seniorenorganisatie zal de kandidatuur de naam en het adres van het kandidaat-lid, evenals zijn geslacht dienen te vermelden. Via een curriculum-vitae en een motivatie van de kandidaat zal de kandidaat zijn ervaring dienen aan te tonen in het seniorenbeleid.
- TERMIJN: De oproep tot kandidaten zal een eindtermijn bevatten (ten minste drie maanden) voor het indienen van de kandidaturen. Kandidaturen die ontvangen worden na deze eindtermijn zullen worden geweigerd. Hierbij geldt de datum van de poststempel als bewijs.
- AANGETEKENDE BRIEF: De kandidaturen dienen per aangetekende brief te worden verzonden. Dit om te vermijden dat er betwisting zou ontstaan over de verzenddatum.

Andere voorwaarden die gesteld (kunnen) worden in de oproep tot kandidaten, maar geen ontvankelijkheidsvoorwaarden zijn:

- DOCUMENTEN: Een beschrijving van de rol die het kandidaat-lid uitoefent in de representatieve seniorenorganisatie waarvan hij het lidmaatschap uitoefent en een eventuele motivering van deze organisatie.
- Vermelding of het kandidaat lid zich kandidaat stelt voor de functie van effectief lid of plaatsvervangend lid.
- Meerderheid van de effectieve en plaatsvervangende kandidaten dient ouder te zijn dan 60-jaar.

3° De verschillende kandidaturen worden ontvangen op de FOD Sociale Zekerheid waar deze zullen worden getrieerd alvorens ze naar de voogdijministers (Minister van Pensioenen en Minister van Sociale Zaken) worden gestuurd.

4° De voogdijministers zullen de verschillende kandidaturen bekijken en hierover overleg plegen met de andere bevoegde Ministers (Ministerraad).

5° Een koninklijk besluit op voorstel van de Minister van Pensioenen en de Minister van Sociale Zaken wordt, na overleg in de Ministerraad genomen, waarin de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen zullen benoemd worden.

2 – Ontslagen in de Federale Adviesraad voor Ouderen

Uiteraard is het mogelijk dat leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen ontslag nemen voor de voleindiging van hun vierjarig mandaat. Hieronder wordt de procedure voor het nemen van ontslag uiteengezet.

⇒ PROCEDURE

1° Het lid moet persoonlijk zijn ontslag indienen

Zoals reeds vermeldt onder het punt “Benoemingen” wordt het lid ten persoonlijke titel benoemd en dus niet als vertegenwoordiger van de seniorenorganisatie waarvan hij het lidmaatschap dient te bewijzen. Dit heeft enkele gevolgen:

- Het lid dient zelf zijn ontslag kenbaar te maken aan de Federale Adviesraad voor Ouderen. Een ontslag ingediend door de organisatie waarvan het lid het lidmaatschap heeft bewezen wordt niet beschouwd als een ontslag.
- Gezien het lid ten persoonlijke titel wordt benoemd, is het lid niet verplicht om ontslag te nemen wanneer hij geen lid meer is van de seniorenorganisatie waarvan hij het lidmaatschap heeft bewezen. Dit lid kan zijn vierjarig mandaat beëindigen. Uiteraard dient hij voor een eventuele herbenoeming opnieuw het lidmaatschap te kunnen voorleggen van een representatieve seniorenorganisatie.
- Bij ontslag van een lid kan de seniorenorganisatie waarvan het lid het lidmaatschap heeft bewezen geen nieuwe kandidaat voorstellen. Er zal slechts een benoeming gebeuren wanneer zowel het effectief lid als het plaatsvervangend lid ontslag hebben genomen en in dit geval zal de procedure voor een benoeming gebeuren. Er dient dus een nieuwe oproep tot kandidaten te worden uitgeschreven overeenkomstig de hiervoor beschreven procedure waaraan alle personen die voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden zullen kunnen deelnemen.

De wetgeving vermeldt geen enkele vormvoorwaarde om het ontslag in te dienen. Om latere betwistingen te vermijden dient het ontslag echter schriftelijk gemeld te worden (e-mail of niet-aangetekende brief volstaat, geen SMS) aan het secretariaat, die de voogdijministers en de (onder)voorzitter van de Raad op de hoogte zal brengen van het ontslag.

2° Wanneer gaat het ontslag in?

Het ontslag zal ingaan vanaf de datum waarop het ontslag ontvangen wordt op het secretariaat. Het ontslag zal eveneens besproken worden met de voogdijminister(s) en op het Bureau van de Raad, waarna het lid dat ontslag heeft genomen een mail zal ontvangen waarin vermeldt wordt dat het ontslag is aanvaard en waarin het lid wordt bedankt voor zijn bewezen diensten.

!! OPGELET: Het ontslag uit de Federale Adviesraad voor Ouderen kan nog worden teruggetrokken tot op het ogenblik van het ontvangen van de mail waarin het ontslag bevestigd wordt. Hierna kan (ondanks dat het lid niet vervangen zal worden indien zijn effectief lid/plaatsvervangend lid niet mee ontslag neemt) er niet meer worden teruggekomen op het ingediende ontslag. Uiteraard kan het betrokken lid opnieuw zijn kandidatuur stellen bij een nieuwe oproep tot kandidaten.

3° Vervanging van het ontslag

Het effectief lid dat ontslag neemt zal vervangen worden door zijn plaatsvervanger. Het plaatsvervangend lid dat ontslag neemt zal niet worden vervangen, hier zal het effectief lid het vierjarig mandaat beëindigen zonder plaatsvervanger.

Indien zowel het effectief lid als zijn plaatsvervanger ontslag neemt, zal er een nieuwe oproep tot kandidaten gebeuren (zie hoger).

FAVO

Federale Adviesraad voor Ouderen

Verantwoordelijk Uitgever

Michel Eggermont

© 2022 FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 125
1000 Brussel

E-mail: favo-ccfa@minsoc.fed.be
Website: www.adviesraadouderen.belgium.be

D 2022/10.770/43

D 2022/10.770/44